

List izlazi svake srijede — Uređuje redakcijski kolegij — Glavni i odgovorni urednik — JOSIP GRBELJA — Uredništvo: Šibenik — Ul. Petra Grubišića 3 — Telefon uredništva 25-62 * Rukopisi se ne vraćaju

šibenskilist

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara — Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće »Štampa« Šibenik — Direktor M. RKO JURKOVIĆ — Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1.8 * Telefon štamparije 22-28 i 29-53

VI konferencija SK općine Šibenik

Podnosilac referata Paško Periša, sekretar O K S K

Pored ostalih, konferenciji su prisustvovali drugovi Jovo Ugrčić, Ante Raos i inž. Zvone Jurišić

Izvodi iz referata:

KAŽIMO OTVORENO ŠTO NAM VALJA I ŠTO NAM NE VALJA

U subotu, 23. I 1965. godine, održana je u Domu JNA VI (izvanredna) konferencija Saveza komunista naše općine. Konferenciji su prisustvovali Jovo Ugrčić, savezni poslanik i Ante Raos, član CK SK Hrvatske. Referat o sedmomjesečnom radu organizacija SK podnio je sekretar Općinskog komiteta SK Paško Periša. U referatu su dominirala slijedeća pitanja: o informativnosti i radu organizacija SK u cjelini, o raspodjeli prema radu i angažiranju članova SK na suzbijanju niskih dohodaka, o otpuštanju radnika, o unapređenju poljoprivredne proizvodnje, razvitku industrije i služba društvenog standarda, o prosvjeti i kulturi, zatim o drugim društveno-političkim

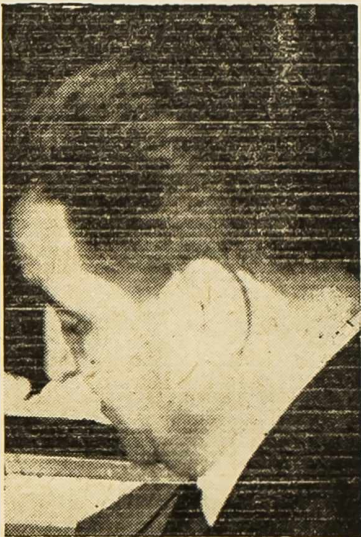
organizacijama, o kritici i kritiziranju među komunistima, o stanju u poduzeću »Elektra« i o poslijekongresnim zadacima članova SK na našoj općini, a pri tom je istaknuto i to da smo »dužni najkritičnije da utvrdimo naše subjektivne slabosti i da ne dozvolimo da nam se i ono što nije protura kao objektivne teškoće, te da ako među rukovodećim komunistima bude onih koji ne mogu ili neće da provode odluke VIII kongresa u život, da takvi treba da odstupe. Ukoliko to oni sami ne budu htjeli, Savez komunista će to zahtijevati od njih. ne miješajući se pri tom u prava organa samoupravljanja koji imaju konačnu riječ.

ka zbog povećanja cijena nekim osnovnim proizvodima. Za 9 mjeseci 1964. godine neto dohodi porasli su po jednom zaposlenom od 26.600 na 32.000 dinara, što je za 7.000 dinara manje od republičkog prosjeka, koji je iznosio 39.000 dinara. U listopadu 1964. godine više nije bilo nijednog osobnog dohotka ispod 15.000 Riječ je, u stvari, o malom broju radnika koji su do tada imali osobni dohodak od 10 do 15.000 dinara (44 od 8.798 radnika). Znatnije je opao broj radnika čiji su osobni dohodi bili od 15 do 20.000 dinara. Ipak ostaje činjenica da je osobne dohotke od 15.000 do 30.000 dinara imalo oko 60 posto radnika, što pokazuje da treba uložiti još više snage za brže povećavanje osobnih dohodaka radi bržeg rasta proizvodnje.

U posljednje vrijeme kod nas je u više radnih organizacija došlo do znatnijeg otpuštanja radnika uslijed viška radne snage. O tome da stanje radne organizacije zahtijeva otpuštanje izvjesnog broja radnika raspravljano je u osnovnim or-

ganizacijama SK »Izgradnje« i Narodne banke, te informativno u osnovnoj organizaciji »Mesopromet«, dok osnovne organizacije u poduzeću »Kamenar« i u ugostiteljskom poduzeću »Rivijera« nisu o tome raspravljale, odnosno u »Rivijeri« je raspravljano na političkom aktivu. To pitanje ističe se zbog toga što bi trebalo da o svakom znatnijem otpuštanju radnika raspravi i osnovna organizacija SK, kako bi se ona mogla pravilno postaviti u tako važnom pitanju. Komunisti treba da se zalažu za to da se o otkazima javno raspravlja u radnoj jedinici, odnosno u radnoj organizaciji, što će olakšati rad nadležnim organima upravljanja kad budu odlučivali o tome kome će dati otkaz. Nije na osnovnoj organizaciji da utvrđuje koliko treba dati otkaza, a još manje kome, ali ako bi komunisti u nekom pojedinačnom slučaju smatrali da je otkaz nepravilno dat, osnovna organizacija je dužna da na to principijelno reagira i upozori, ili da pozove na odgovornost komuniste koji su sudjelovali u donošenju takve odluke.

hoće radni kolektiv i ako je to moralno i politički opravdano, ali to svakako treba odrediti u statutu ili pravilniku. Komunisti su dužni da se suprotstave nepravilnom nagrađivanju ili neopravdano visokim nagradama, a ne da se komunisti, koji su članovi organa upravljanja, suzdržavaju od otvorenog i odlučnog davanja svoje riječi. Do gađa se npr. i to da članovi SK daju svoju riječ za neku odluku koju donosi osnovna organizacija, a poslije sastanka kritički se o tome izjašnjavaju, umjesto da su to učinili u raspravi o njoj na sastanku. To znači da se komunisti ne pripremaju za raspravu o problemima koji su na dnevnom redu. Izgleda da takvi pojedinci polaze od toga da će već netko drugi u tim tijelima postaviti probleme, raspraviti o njima i predložiti rješenja, umjesto da upravo komunistima bude zadatak da svojom aktivnošću u različitim organima razvijaju atmosferu otvorenog i živog raspravljavanja o problemima.

Paško Periša

Uzeto u cjelini, opća ocjena naše općinske organizacije je pozitivna, ali nam to ne smije zasrti kritički pogled na našu situaciju, tj. da razvijamo pozitivno i potiskujemo negativno u našoj praksi u narednom periodu, osobito sada poslije VIII kongresa, čije odluke treba dosljedno usvojiti i primjenjivati.

Nije aktivnost u zapisniku, ali . . .

U proteklom periodu Općinski komitet je nastajao da što više razvije suradnju s osnovnim organizacijama radi daljnjega uspješnijeg realiziranja zadataka. Naime, osim neposrednog saobraćanja sa sekretarima osnovnih organizacija i odlazanja na sastanke osnovnih organizacija, Općinski komitet je uveo i to da mu sve osnovne organizacije i komiteti redovno dostavljaju svoje zapisnike kao pomoćno sredstvo, da bi se ina osnovu njih mogao pratiti rad organizacija i rad čitave općinske organizacije. Time je postignuto to da Općinski komitet ima mogućnost boljeg praćenja i većeg ispomaganja osnovnim organizacijama. Naravno, kao i dosada, ubuduće bi trebalo da sve naše osnovne organizacije budu samostalnije u radu, kako bi same pravilno uočavale i rješavale svoja pitanja i pitanja sredine u kojoj djeluju. Na konferenciji je rečeno i to da su u pretkongresnom razdoblju kao i za vrijeme održavanja Kongresa članovi SK aktivno sudjelovali u svim oblicima rada i praćenja Kongresnih materijala.

Međutim, iako su osnovne organizacije i prije V općinske konferencije raspravljale o pitanjima u vezi s pripremanjem za VIII kongres (o tezama za pretkongresnu aktivnost), ipak se može opravdano zaključiti da se u nekim osnovnim organizacijama nije obraćala pažnja nekim pitanjima onoliko koliko bi trebalo. Na sastancima

osnovnih organizacija nije bila iscrpljena cjelokupna aktivnost članova SK i zato što mnogi od njih djeluju u radničkom upravljanju, Skupštine općine i u ostalim društveno-političkim organizacijama. Ali je tačno i to da ima dosta osnovnih organizacija koje su aktivnije tek tada kada je riječ o tzv. direktivnim zadacima, a ima i takvih koje ne izvrše ni te zadatke, npr. od 155 osnovnih organizacija (bez osnovnih organizacija na brodovima u poduzeću »Slobodne plovidbe«) 114 ih je raspravljalo o Nacrtu izmjena i dopuna Statuta SK, a od njih je o pet samo 59 dostavilo zapisnike s mišljenjima i prijedlozima u predviđenom roku. Na bivšoj općini Primošten od 8 osnovnih organizacija samo je osnovna organizacija Sapina Doca poslala Općinskom komitetu zapisnik o tome. Na bivšoj općini Tijesno od 7 osnovnih organizacija, Tijesno, Jezera i Betina uopće nisu dostavile zapisnike s rasprave o nacrtu Statuta, a osnovne organizacije iz Pirovca i Murtera to su učinile sa zakašnjenjem od tri mjeseca, iako su sve osnovne organizacije na vrijeme dobile materijale od Općinskog komiteta, pa su to mogle i trebale izvršiti. Ima osnovnih organizacija koje Općinskom komitetu nisu dostavile nijedan zapisnik (»Krkra«, Skradin, »Brodoservis«, te seoske organizacije iz Srima, Donjeg Polja, Dubravica, Plastova, Jezera i Podrljaka), a 11 organizacija dostavilo je samo jedan zapisnik.

Sve nas posebno interesira poljoprivreda

U ovom razdoblju samo je jedna osnovna organizacija SK na selu raspravljala o unapređenju poljoprivredne proizvodnje, iako je to pitanje veoma važno za život mnogih naših sela i čitave naše komunne. Netko može reći da postoje poljoprivredne zadruge i da se u okviru njih raspravlja i planira o tome. Iako je to tačno, ne može se opravdati nedovoljna zainteresiranost osnovnih organizacija na selu za poljoprivrednu proizvodnju, za rad zadruga i za mjesto i ulogu zadruga u kooperaciji s individualnim proizvođačima. Čak i ondje gdje se u društvenoj poljoprivrednoj proizvodnji (PK Skradin i PZ Bratiškovci) otišlo naprijed, nema dovoljno inicijative osnovnih organizacija za još brži razvitak i mijenjanje odnosa na selu. Svemu tome pogoduje i to što nema jasno određene politike

općine u razvijanju poljoprivrede, iako je to osnovno pitanje znatnog dijela stanovništva naše komunne. Zbog toga bi trebalo da Skupština općine u suradnji s radnim organizacijama u poljoprivredi i društveno-političkim organizacijama zacrtaju jasnu politiku unapređenja proizvodnje. Teškoće poduzeća »Vinoplod«, odnosno Vinarije, koja nema dovoljno sirovina (grožđa) za preradu, iako je ima na općini, pokazuje da smo došli dotle da se tako ne može dalje ići, a da to ne bude na štetu i društva i individualnog proizvođača. O tome i naše osnovne organizacije na selu i Općinski komitet treba da kažu svoje mišljenje. Nemoguće je, također, više u društvenim planovima općine zacrtavati određenu politiku koja se gotovo i ne stvaruje.

Kritika i kritiziranje

Među komunistima nađe se i pojedinaca koji padnu na pozicije kritizera i ponašaju se tako kao da su oni jedini pravi komunisti, a mnogi ostali da to nisu. Njih se ne čuje toliko u njihovoj radnoj organizaciji koliko izvan nje, a ponekad i sprezi sa sebi sličnim nečlanovima SK. Time oni sami sebe, kao članove SK, dovode u nemoguću situaciju. Kritiziranje je obično »sve jasno«. Negdje je npr. direktor sam izabrao radnički savjet, koji je samo forma, negdje se dogodilo ovo, negdje ono; kritizera kritizera pri tom je ta da u Šibeniku samoupravljanje manje - više ne valja i da je manje - više svagdje paravan nečije samovolje. Naravno, veoma je štetno ako se negdje dobronamjerna kritika označi kao kritiziranje i time spriječi mogućnost ozbiljnog i ravnopravnog raspravljavanja o pojavama i postupcima. Ako se to svjesno uradi, onda nosilac ili nosioci takve ocjene ne mogu biti članovi SK. Treba imati uvijek na umu da Savez komunista uživa veliko povjerenje radnih ljudi i da oni opravdano kritikujući ovu ili onu

pojavu očekuju od komunista, da će se založiti da takvih negativnih pojava ne bude, odnosno da oni koji ih čine budu kritizirani i da odgovaraju. Ako je netko u zabludi, ali dobronamjerno i pošteno kritikuje, to uvijek treba pravilno ocijeniti i uvjeriti ga u čemu je stvar. Osnovne organizacije SK trebalo bi da budu osjetljivije i da brže reagiraju na takva pitanja, tj. da podstiču unutrašnje odnose u radnoj organizaciji, da otvoreno i javno rješavaju mnoga pitanja. Istina, za pravilno raspravljavanje takvih pitanja pred čitavim kolektivom treba da postoji odgovarajuća atmosfera na sastanku, tj. da postoji trezveno i drugarsko raspravljavanje na osnovu činjenica. Međutim, mi smo još u situaciji da takvu atmosferu u nekim sredinama tek treba da stvaramo, ali to nas se smije obeshrabriti, već treba nastupiti otvoreno i jasno.

Obično se prilikom odlaska direktora ili drugih rukovodilaca iz jedne u drugu radnu organizaciju ili u mirovinu daju novčane nagrade ili darovi. Načelno je to u redu ako tako

Industrija i službe društvenog standarda

Dio referata druga Paške Periše, koji tretira ovo pitanje, uglavnom je obuhvatio industriju aluminijske i elektroda i ferolegura, s obzirom na njihovu važnost za našu općinu i čitavu zajednicu i na realne izgleda za njihov daljnji razvoj.

— Činjenica je — istaknuto je u referatu — da obojena metalurgija čini 80 posto vrijednosti industrijske proizvodnje na našoj općini, pa se njeni uspjesi i teškoće bitno održavaju na čitav život naše komunne. U 9 mjeseci 1964. godine njena proizvodnja bila je za 9,6 posto manje nego u 1963. godini. Uzrok je poznat: smanjenje električne energije. To smanjenje osobito je pogodilo Tvornicu elektroda i ferolegura. Komunisti i ostali radni ljudi u tim tvornicama trudili su se da izrade realne planove razvoja u okviru naše jugoslavenske privrede. Svi su izgledi i da će uskoro doći do proširenja TLM »Boris Kidrič« izgradnjom novih postrojenja (elektroliza), povećanjem kapaciteta valjaonica, te integracijom s boksitnim rudnicima na našem kotaru. Takav razvoj aluminijske industrije povlači za sobom povećanje proizvodnje elektroda, a razvoj jugoslavenske crne metalurgije, odnosno čelika, povlači za sobom i povećanje proizvodnje ferolegura. Razvitak TLM »Boriš Kidrič« utjecat će na daljnji razvitak preradaivačke aluminijske industrije na našoj općini, što je veoma važno s obzirom da je predrađivačka industrija akumlativnija, pa time brže pri-

donosi porastu osobnog i društvenog standarda. Sadašnji odnos na našoj općini između osnovne i preradaivačke industrije uz još nedovoljnu turističku privredu — umanjuje budžetsku potrošnju po glavi stanovnika u odnosu na druge općine.

Od služba društvenog standarda prosvjeta i kultura su, stjecajem prilika, opravdano u prvom redu, naročito prosvjeta. Komunisti prosvjetni radnici zalagali su se za razvoj i bolji materijalni položaj škola, te za bolje nagrađivanje prosvjetnih radnika. Sada nas i VIII kongres obavezuje da ta pitanje budu brže rješavana. Unošenje nerve i isticanje da prosvjetni radnici gube perspektive i povjerenje u društvo ne pridonosi rješavanju, tim više što smo na putu da položaj prosvjete i prosvjetnih radnika bude usklađen s njihovim društvenim značenjem i doprinosom. Nedavna rasprava o tome u Skupštini općine pokazala je da taj proces kod nas neće ići bez teškoća, s obzirom na budžetske mogućnosti. Opravdano je Skupština općine preporučila da privredne i neke druge radne organizacije preuzmu financiranje stručnih škola. Nije u redu što privreda nije u tom pogledu ispunila svoje prošlogodišnje obaveze. Smatramo — istaknuto je nadalje u referatu — da sada ne bi smjelo doći od toga da privreda čeka dok se ne utvrdi za koje škole i u kojoj mjeri je ona zainteresirana, već da se to pitanje rješava temeljito kasnije.

Čas za jedno, čas za drugo

Kao dosadašnje naše nedostatke — istaknuto je u referatu druga Paške Periše — mogli bismo istaći slijedeće: još uvijek nedovoljna upornost u daljnjem razvijanju radničkog i društvenog samoupravljanja, te još uvijek izvjesno poistovjećivanje samoupravljanja i Saveza komunista, zatim neaktivnost, nerazlike i idejno-politička nerazvijenost manjeg dijela članstva. Pored toga, ponegdje se zaboravlja da smo dužni da se borimo protiv birokratizma i birokratiziranja rukovodećih

komunista, protiv osporavanja prava i potcjenjivanja radnih ljudi, a za njihovu društvenu afirmaciju kao proizvođača i upravljača, s jedne strane, te protiv primitivne svijesti, anarhoidnih shvaćanja, neosnovanog traženja sama prava, itd. s druge strane. Nije svaki rukovodilac birokrat samo zato što je rukovodilac, niti je svaki radnik dobar i ispravan i unaprijed u pravu samo zato što je radnik. To treba pažljivo prosuditi

(Nastavak na 2. strani)

Neznatno odvajanje na osobne dohotke

U proteklom razdoblju na svega 5 sastanaka osnovnih organizacija raspravljalo se o raspodjeli prema radu, što nije dovoljno, jer je riječ o jednom od bitnih pitanja u radnim organizacijama i našem društvenom životu, tim više što se od prošle konferencije do danas stanje nije bitno izmijenilo i što je tempo u cjelini ostao spor. Kod nas još nigdje nema potpune raspodjele prema radu po radnim jedinicama, iako su u tom pravcu učinjeni značajni koraci, tj. u TLM »Boris Kidrič« i Tvornici elektroda i ferolegura, te u trgovačkim poduzećima »Kornat« i »Tkanina«. U TLM »Boris Kidrič« već postoji pravilnik o raspodjeli čistog prihoda, u kojem se predviđa dio fondova radne jedinice i dio koji je ona dužna uplatiti u centralni fond, čime se, u stvari, i raspodjela dohotka prenosi

u radne jedinice. Nije stvar društveno-političkih snaga u radnoj organizaciji da taj problem razmatraju s njegove stručne strane, već s idejno-političke, jer je to upravo i dužnost osnovne organizacije da tako gleda na taj problem i da svojim pravilnim stavom pospješuje taj proces. Međutim, stiče se utisak da u raspravama o raspodjeli prema radu na sastancima osnovnih organizacija ima dosta subjektivnog, a komunisti bi trebalo da se uzdignu iznad objektivnoga materijalnog položaja među njima samima i da se dosljedno zalažu za to da svaki rad bude objektivno mjereno i nagrađen. U odnosu na 9 mjeseci 1963. godine u 9 mjeseci 1964. godine neznatno je poraslo odvajanje na osobne dohotke prema odvajanju za fondove, što je posljedica povišenja osobnih dohoda-

Polugodišnja ocjena: uspjeh ne zadovoljava

Molimo prosvjetne radnike, roditelje i učenike da nam pošalju svoja mišljenja o uzrocima ovako velikog broja negativno ocijenjenih učenika

Završilo je prvo polugodište. Tih je u hodnicama osnovnih i srednjih škola. Evo kakvi su rezultati postignuti u učenju na kraju prve etape ove nastavne godine.

GIMNAZIJA: LOSE

Šibensku gimnaziju polazi ove godine 765 učenika. Na kraju prvog polugodišta 321 učenik nema negativnih ocjena. Drugim rečima, pozitivno je ocijenjeno 41,96 posto učenika. Srednja ocjena učenja iznosi 2,72.

U evidenciji uspjeha učenika na kraju polugodišta zabilježeno je da su 22 gimnazijalca polučila odličan uspjeh, vrlo dobrih je 89, dobrih 187, a dovoljnih 23. Interesantno je spomenuti da 112 učenika ima jednu negativnu ocjenu, 103 ima dvije negativne ocjene, a sa 4 i više nedovoljnih ima 157 učenika. Što se tiče vladanja, kažnjena su 44 učenika, a pohvaljeno ih je 84.

METALURSKO - TEHNOLOŠKA SKOLA: JOS GORE

Skolu je u prvom polugodištu polazila 165 učenika. Od toga ih je 59 ili 33,33 posto ocijenjeno pozitivnim ocjenama. Drugim riječima, 110 učenika ima negativne ocjene. Zabilježili smo i to da 30 učenika ima po jednu negativnu ocjenu. Inače, srednja ocjena učenje učenika Metalur-

ško - tehnološke škole je 2,40, dok je srednja ocjena vladanja 4,10.

Od pozitivno ocijenjenih učenika 5 ih je postiglo vrlo dobar uspjeh, 32 dobar, dok ih je 18 dovoljnih.

PEDAGOSKA GIMNAZIJA: ZAISTA SLABO

II GIMNAZIJA (PEDAGOSKOG SMJERA) ima 516 učenika, a 200 ih je ocijenjeno pozitivnim ocjenama. Pozitivnih je 38,8 posto. Srednja ocjena učenja 2,50.

Sa 4 i više negativnih ocjena ima 105 učenika, sa 3 negativne ocjene 58, sa dvije 76, a toliko učenika ima i jednu negativnu ocjenu. Na ovoj školi ima 30 odlikaša, s vrlo dobrim uspjehom prošla su 32 učenika, dobrih je 130, dok onih koji su nulačili dovoljan uspjeh ima 35.

Učiteljsku školu ove godine pohađa posljednja generacija — u svemu 53 učenika. Sedam učenika na prvom polugodištu je vrlo dobrih, 14 dobrih, a, kao što se vidi, nijedan učenik nije odlikaš niti je imao krajnju ocjenu dovoljan. Srednja ocjena iznosi 2,76. S jednom negativnom ocjenom je 18 učenika, 7 učenika ima dvije nedovoljne ocjene, 3 nedovoljne ocjene ima 6 učenika, a jedan učenik ima 4 negativne ocjene.

MEDICINSKA SKOLA: OHRABRUJUĆE U UČENJU

Srednja ocjena uspjeha učenika na ovoj školi je 2,77. To je najbolji prosjek učenja među šibenskim srednjim školama. Skolu pohađa 170 učenika, od čega je 108 ili 69,41 posto pozitivnih.

Odličan uspjeh postigao je jedan učenik, vrlo dobrih ima 2, dobrih 61, dok je onih koji su polučili dovoljan uspjeh 4. 26 učenika ima jednu negativnu ocjenu, sa dvije negativne ocjene je 10 učenika, 11 polaznica ima 3 negativne ocjene, a sa 4 negativne ocjene ima 2 daka. U prvom polugodištu učenice Medicinske škole izostale su s nastave ukupno 1.542 sata, a od toga je 135 neopravdanih izostanaka. Prosjek izostanaka po učeniku iznosi 9 sati. Kažnjena su tri, a pohvaljena 4 učenice.

EKONOMSKA SKOLA: ZADOVOLJAVAJUĆE

Srednja ocjene škole je 2,80. Polaze je 342 učenika. Pozitivnih je 197 ili 58,56 posto.

Na kraju prvog polugodišta s dovoljnim uspjehom su obračala 33 učenika, dobrih je 137, vrlo dobrih 24, a samo je jedan odlikaš. Se jednom negativnom ocjenom je 7 učenika, 39 učenika ima dvije negativne ocje-

ne, dok sa 3 i 4 negativne ocjene ima 32 učenika.

SKOLA ZA BOLNICARE: MOŽE I BOLJE

Bolničarsku školu polazi 75 učenika, od čega ih je 62,5 posto ocijenjeno pozitivnim ocjenama. Srednja ocjena uspjeha ove škole je 3,10. Na kraju prvog polugodišta odličan uspjeh postigao je jedan učenik, vrlo dobrih je 10, dobrih ima 32, dovoljnih 3, dok je onih koji imaju negativne ocjene 28.

SKOLA UČENIKA U PRIVREDI: 569 NEGATIVNIH

Prije svega, jedna konstatacija: da je kojim slučajem prvo polugodište kraj školske godine, više od polovine učenika ponavljalo bi razred, jer: tri učenika imaju po 7 negativnih ocjena, 7 učenika ima po 6, 22 učenika pet nedovoljnih, 4 nedovoljne ima 80 učenika, 134 učenika «nose» u knjižicama na ovom polugodištu tri nedovoljne ocjene, dok 323 imaju jednu i dvije nedovoljne ocjene.

Skolu učenika u privredi polazilo je u prvom polugodištu ove godine 788 učenika, od čega je samo 219 pozitivnih. Inače, u prvom polugodištu učenici su s nastave izostali 10.189 sati. Zanimljivo je da se istakne da u ovoj školi n i jedan učenik nije

uspjao kao krajnju ocjenu učenja dobiti odličan, dok je samo 8 vrlo dobrih.

* * *

Rezultati što su postignuti u šibenskom školama drugog stupnja nisu zadovoljavajući. Postotak nedovoljnih je velik i on sili na razmišljanje. Velik udio u «saboranju» tih nepovoljnih plodova imaju, u prvom redu, učenici — koji se nisu dovoljno «tršili» da savladaju programom predviđeno gradivo. Međutim, valja imati na umu da je ove školske godine u prve razrede srednjih škola primljeno i previše učenika, zapravo viti školovanje. S obzirom da svi oni koji su nastojali nastavnice vršene iole ozbiljnija selekcija učenika, što je opet pitanje za poseban osvrt, rezultati što u postignuti na kraju prvog polugodišta mogli su se, čini nam se, unaprijed očekivati. Ne zaboravljajući na činjenicu da će na kraju školske godine uspjeh biti zacijelo bolji, a na to upućuje višegodišnja iskustva, ostaje da zaključimo da rezultati učenja na prvom polugodištu u šibenskim srednjim školama imaju prizvuk poziva na alarm. To konstataciju nije naodmet iznijeti. O njoj bi na stupcima našeg lista mogli progovoriti i prosvjetni radnici.

(Nastavak sa 1. strane)

vati prema svakome konkretnom slučaju. To i ne bi trebalo spominjati kad tu i tamo ne bi bilo pojava da se neki komunisti oportunistički odnose ili u jednom ili u drugom pravcu. Opravdano se može naslutiti da se ne samo zbog nedovoljnog znanja i već i iz oportunizma ponegdje ispoljava svjesno ili nesvjesno opiranje usavršavanju raspodjele prema radu svoga sadašnjeg materijalnog položaja. Na drugoj strani, poistovjećivanje samoupravljanja i Saveza komunista očituje se u neumjesnom kritiziranju Saveza komunista izvan Saveza komunista (iako nitko ne traži od člana SK da brani kriv ili nepravilan stav osnovne organizacije, tvorničkog ili općinskog komiteta, jer se na osnovu Statuta tačno zna kako u takvim slučajevima treba da postupa član SK) ili određenom ponašanju unutar SK, koje je suprotno Statutu SKJ, a sve u ime prava koja proizlaze iz samoupravljanja. Naše se i takvih pojedinaca koji se radi svog interesa zaklanjaju čas za jedno čas za drugo; čas zahtijeva da se nešto riješava u SK, a čas u organima samoupravljanja.

Zbog svega toga smatra se da bi trebalo odmah pristupiti produčavanju i primjenjivanju odluka VIII kongresa SKJ, ali tako da se, pored prorade tekstova, te odluke odmah suoče s praksom i konkretnim zadacima svake organizacije posebno.

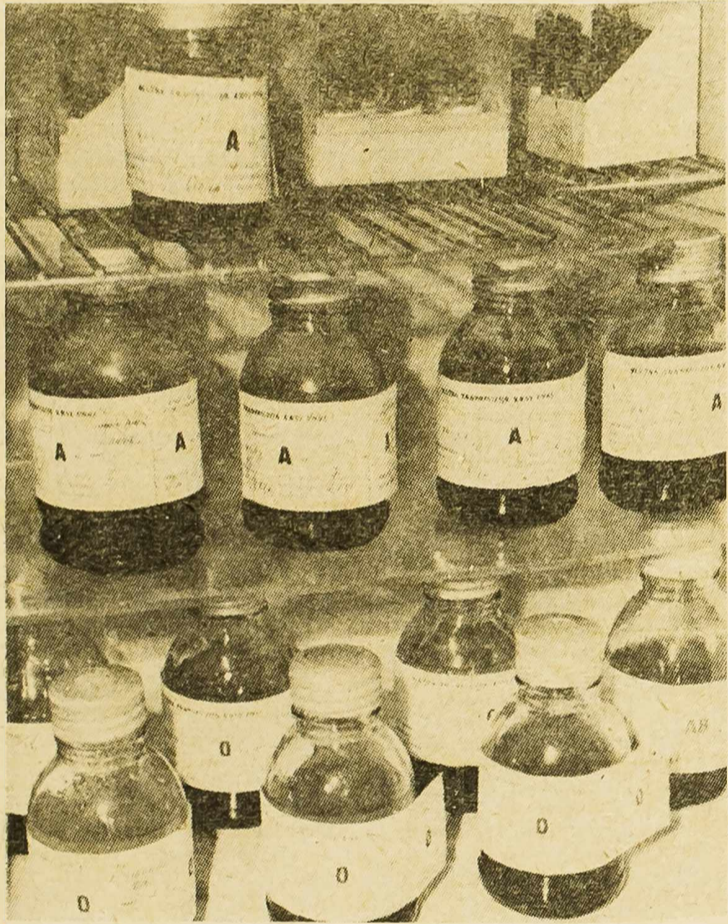
Na kraju treba istaći da je Sesta izvanredna konferencija Saveza komunista naše općine bila dosad jedna od najotvorenijih. Po broju diskutanta i pitanja o kojima su oni diskutirali — bio je to jedan od najodlučnijih i najenergičnijih skupova SK u zadnje vrijeme na našoj općini. Iz referata i diskusije stekli smo utisak da je za mnoge probleme na našoj općini «kucnuo dvanaesti čas», te da će se članovi Saveza komunista naše općine odsad mnogo više angažirati na njihovu otklanjanju. Poslije VIII kongresa Saveza komunista članovi SK naše općine i nisu mogli drukčije govoriti o svojim slabostima — nego otvoreno.

Na kraju konferencije izabrano je 18 delegata za V kongres SK Hrvatske, i to: Marenci Ante, Zonja Jere, Zivković Marko, Gulin Ivo, Jašić Vice, Ninić Bere, Bralić Paško, Mrnde Danica, Tomas Milivoj, Milošević Mića, Grubišić Jakov, Lambaša Krste, Rončević Dubravka, Protega dr Miljenko, Milošević Ante, Jakovljević Miro, Bjelanović Zivko i Krunić Tome. Pored toga, na konferenciji su izabrana i 23 delegata za Drugu kotarsku konferenciju SK Split.

nosti davanja krvi. Tada bi ovaj odjel bio dobro opskrbljen, a građani bi bili sigurniji u slučaju nesreća. Treba razvijati veću solidarnost građana u tom pravcu. Ovaj problem postoji u mnogim krajevima zemlje, dok je, naprotiv, riješen u Sloveniji. Naš kraj ima više traume i saobraćajnih nezgoda u vrijeme turističke sezone, ali je istovremeno ovaj kraj puniji stanovništvom u to vrijeme. Tradicija davanja krvi kod nas još nije razvijena.

U pogledu organizacije službe za davanje krvi — potrebno je ulagati dugotrajan napor i razvijati određene vidove propagande. Rezerve krvi na Kirurškom odjelu često su veoma male, a ima slučajeva da je potrebno 10 do 15 boca za jednog bolesnika. Računamo da bi normalne rezerve krvi kod nas trebale da iznose 15 do 20 boca različitih krvnih grupa. U toku je akcija Crvenog križa za intenziviranje akcija kojima bi se stvorili uvjeti za uspješnije rješavanje problema rezerve krvi. Organizirano je savjetovanje u Zagrebu na kojem je ukazano da je naročitu akciju potrebno sprovesti na području kotara Split i Karlovac, jer na tim kotarima davanje krvi ide veoma slabo.

Predstoji duži propagandni rad među stanovništvom da se otpočne sa stvaranjem pravog tipa anonimnog davaoca krvi. Kirurški odjel šibenske bolnice obradi godišnje oko 750 većih operacija pri kojima je krv neophodna. Osim toga, transfuzije se daju u Ginekološkom odjelu, Internom odjelu, Odjelu za pedijatriju, Otorinu itd. To ukazuje da je pitanje opskrbe i rezerve krvi jedno od onih koje čeka da bude riješeno, a u tome mogu najviše pomoći sami građani. J. Č.

Na Kirurškom odjelu šibenske bolnice bio je nedavno jedan bolesnik operiran na dva naestercu. Prilikom našega slučajnog susreta, dan prije nego

što je napustio bolnicu, rekao nam je da je zadovoljan što izlazi zdrav, ali, kaže on, «moj život je bio u opasnosti zbog čestih krvarenja. Morao sam »na-

baviti krv u vrijednosti od oko 100.000 dinara».

Naime, Bolnica ne raspolaže dovoljnim rezervama krvi, pa ni Kirurški odjel koji je najviše «troši». Da bismo se uvjerali u to kakva je stvarna situacija u tom pogledu, obratili smo se šefu Kirurškog odjela dru Vladimiru Dolezilu i dru Ahmetu Selimoviću da nas približe upoznaju s tim problemom.

— Problem krvi — kaže dr Dolezil — je zaista velik. Dobrovoljnih davalaca, na koje bi se u osnovi trebalo oslanjati, uglavnom nema. Nekoliko puta pokušalo se preko Crvenog križa sprovesti akcija za traženje ponudilaca krvi, ali to nije uspjelo. Za sada postoje samo dva izlaza za slučaj kad su bolesniku potrebne veće količine krvi: ili njegova uza porodica, ili koja veća radna organizacija koja može pronaći davaoce krvi.

Ljudi se veoma mnogo ustručavaju dati krv, iako im se uzima samo dva decilitra, što je za zdravog čovjeka sasvim bezopasno. Ima slučajeva da neki davaoci za jednokratno davanje krvi traži i do 10.000 dinara.

Što se tiče samog grada Šibenika, oskudica i nije baš velika, jer poduzeća i rodbina ipak nalaze krv. Ali ono što zabrinjava — to je činjenica da nemamo rezervi krvi. Zapravo, one su veoma male. Često trenutno nema više od 5 do 6 bočica krvi, a to je ponekad dovoljno samo za jednoga iskrvavljenog bolesnika. U slučaju kakve veće nesreće, Odjel bi se našao u veoma teškoj situaciji. Međutim, vjeruje se da ni drugi gradovi nisu u povoljnijoj situaciji. Ima još jedna pojava koja je od utjecaja na stvaranje rezerve krvi: u Dalmaciji, naime, ima malo ljudi s visokim tlakom, od kojih se, u nekim mjestima, mogu dobiti izvjesne količine krvi. Zagreb, na primjer, i sjeverna Hrvatska imaju dosta hipertoničara kojima se povremeno vadi krv.

Zalihe svježih krvi mogu trajati najviše 21 dan i čuvaju se u posebnim hladionicama na

Naš grad bez rezerva krvi

U slučaju kakve nesreće Bolnica će se naći u nezgodnom položaju

temperaturi od plus 4 stupnja. Bolja je situacija sa suhom plazmom, koja se dobija iz Beograda a upotrebljava se kod svih iscrpljenih bolesnika, ali ona ne sadrži krvna zrnca pa ne može nadomjestiti izgublenu krv.

Dr AHMET SELIMOVIC rekao je o istom problemu slijedeće:

Na Kirurškom odjelu šibenske bolnice uvijek ima dosta malih pacijenata. Nekada nema ni dovoljno mjesta da se smjeste sva djeca. Ona starija smještaju se na muški odjel. Najveći broj djece liječi se od raznih povreda zadobijenih kod kuće, osobito u odsustvu roditelja. Isto tako u ovoj ukusno uređenoj prostoriji sa slikarijama i igračkama leže uglavnom djeca sa sela. Najčešće povrede su opekotine, i to one teže naravi, ali ima i drugih. Jedno je dijete palo licem u ognjište, drugome je svinja osaktila ruke...

Trenutak neopreznosti od strane ukućana, i dijete ostaje vječiti bogalj ili unakažena lica.

Mnogo se treba truditi oko ovih malih bolesnika. Pored medicinske njege, treba im, na neki način, nadomjestiti i roditeljsku pažnju.

Na slici: ovaj dječak plače i doziva «ćaću», ali tu se ubrzo našla medicinska sestra koja će ga umiriti. J. Č.

„...Oni nisu samo profesori iza katedre, već ljudi koji nam pomažu...”

O radu i studiju izvanrednih studenata Pedagoške akademije

škole i pristupile tome, kaže on, ali većina škola, zbog nedostatka sredstava, o tome i ne misli. Ova dva tjedna koristimo za pohadanje predavanja, koja su naporna i za nas i za nastavnike. On smatra da je uz organizaciju kakva je na Pedagoškoj akademiji i u njihov rad na selu moguće odgojiti kadrove koji su nam potrebni i koji će zadovoljiti svojom kvalitetom.

NILA PELICARIĆ, odgajateljica u Filipu Jakovu. Završila je Odgajateljsku školu u Zagrebu i na službi je prvu godinu. Na Akademiji studira historiju i geografiju. Za uvjete rada u svom mjestu kaže da su teški. Ima u dječjem vrtiću 41 dijete, a samo 21 stolicu; da se ne govori o drugim potrepštinama. Njena plaća iznosi 27.000 dinara.

— Citav moj raspust — kaže nam Nila — provest ću u Sibenu. Olakšica mi je što stanujem kod prijatelja. Upisala sam historiju i geografiju. Za historiju mislim da profesori često i nisu u mogućnosti da nam sve prikažu zornim sredstvima. Budući da me to posebno interesira, nadam se da ću uz pomoć raznih časopisa moći savladati gradivo.

MINKA SPAJHA, učiteljica je osnovne škole u Boraji. Uči II razred, tj. 31 učenika. Stanuje u Sibenu. Upisala je matematiku i metodiku razredne nastave. Što se tiče samog studija, ona ne može mnogo kazati, jer je na prvoj godini, tek treći put na seminaru, ali je zapazila da su predavanja dobra osobito iz matematike, iako teško dolaze do literature kojom bi se morali služiti. Istakla je da bi Akademija ili netko drugi trebalo da organizira i prijevoz autobusa iz grada. To bi bilo potrebno i zbog samih stanovnika ovoga predjela. Ona se tuži i na vezu sa svojim selom. Prijevoz je veoma loš. Ujutro odlazi veoma rano a vraća se tek oko 3 sata. Iako radi samo u jednoj smjeni, izgubio mnogo vremena, premda je čekaju poslovi i kod kuće u obitelji. Plaća prijevoz 480 dinara dnevno, a ima mjesečna primanja 29.000 dinara. Smatra da bi već jednom trebalo uređiti to pitanje prijevoza i odobriti neki popust za autobusne linije prosvjetnim radnicima. Matematika je joj omiljen predmet, kaže na kraju Minka, iako sam se nakon završetka Učiteljske škole namjeravala upisati na kemijsko-tehnoški fakultet.

FRANE BUMBAK, student prve godine, po zanimanju učitelj u Prvicu Sepurini. U službi je godinu dana. Rekao nam je: — Rad u prosvjeti volim, ali osjećam se nekako sposobniji i smatram da bih mogao dati više u prosvjeti nego što dajem sada u nižim razredima. Obim građe ovdje je mali, dok mnogo onoga što sam naučio u školi ostaje neiskorišteno. To me je ponukalo da se upišem na Akademiju. Bio sam zainteresiran za pedagošku grupu predmeta, ali to iz financijskih razloga nisam mogao ostvariti, pa sam upisao fizičku i matematiku.

BRANKO JAKELIĆ, učitelju Mirlović Zagori. Upisao je hrvatskosrpski jezik i historiju. Njegovo je mišljenje da bi izvanredne studente trebalo organizirati nekakvu financijsku pomoć od strane prosvjetnih organa ili samih škola. Neke su

ANKA VLAHOV, učiteljica osnovne škole Draga, u službi 4 godine. Radi u kombiniranom odjeljenju. Taj rad je težak, jer se pažnja mora koncentrirati na dva razreda. Ona nam je još nešto rekla o životu prosvjet-

nih radnika na selu:

— Rad na selu je težak, a da ne govorimo o životu nas koji smo sami na selu. Smatram da i mi ipak moramo imati kontakta s gradom, kako u pogledu navika u životu, tako i onoga što može pomoći u gradu. Pojam grada na selu je još uvijek nepoznat među djecom. Ako mi o tome ne znamo više da im kažemo, tko će im onda to kazati. Oim toga, primanja prosvjetnih radnika su toliko malena da oni ne mogu žrtvovati sredstva za koje bi mogli dobiti nešto u gradu i to primijeniti na selu. Upisala sam matematiku i metodiku razredne nastave i vjerujem da će mi to u stručnom usavršavanju pomoći, što će koristiti i djeci. Mnogo mi koristi izmjena iskustava s drugim studentima, kao i sa profesorima. No rad nije lak, jer se sve odvija preko seminara, učiti moramo kod kuće, a za to nemamo dovoljno vremena, jer smo okupirani školom.

MILIVOJ URUKALO, učitelj u Velikoj Glavi kod Skradina. Učitelj je prvu godinu i upisao je srpskohrvatski jezik i metodiku razredne nastave. »Zelja za znanjem dovela me do Akademije. Svi učitelji trebalo bi da pohadaju ovu Akademiju, jer pristizu novi kadrovi, a u prosvjeti ima dosta nestručnjaka. Organizacija studija je zadovoljavajuća, jer drukčije i ne

može biti. Ipak smatram da je izvanredni studij dosta težak. Svi radimo, učimo i brinemo se o svome životu na selu. Opterećeni su i sami nastavnici. Nije mi poznato da li su izvanredni studenti obuhvaćeni u studentskoj organizaciji. O tome nisam ni informiran, kao ni o radu te organizacije. Ona bi nam, vjerujem, na neki način mogla pomoći.»

ILIJA JAKSIĆ, učitelj je već 12 godina u Zagroviću kod Knina. Njegovo je mišljenje da bi trebalo više vremena za organizaciju seminara. Možda za 3 do 4 mjeseca, kako je to bilo prije na višim pedagoškim školama. Ovo je ipak samo informiranje. Ostalo radimo samostalno. Bilo bi možda potrebno da se ispita mogućnost za seminar koji bi trajao mjesec i po dana u proljeće a mjesec i po jeseni. U školama bi trebalo organizirati zamjenu.

NEGOSAVA RADOJČIĆ I DARINKA KOVAČEVIĆ rade kao učiteljice u malom selu Biskupiji kod Knina. Selo nije elektrificirano, nema saobraćajne veze s gradom. Uvjeti rada su teški, jer nema dovoljno učionica i rade u tri smjene. Negosava je stupila u službu prošle godine i upisala je matematiku, a Darinka radi već treću godinu i studira srpskohrvatski i metodiku razredne nastave.

»Dolazak na Pedagošku akademiju doživjela sam kao ponovo vraćanje u školu«, kaže Darinka. »Htjela bih istaći da treba pohvaliti zalaganje i trud profesora, koji nam nastoje olakšati studij i učenje kako bi naš uspjeh bio zadovoljavajući. Drugi su nam govorili da ovdje imamo samo profesore za katedra, predavanja i ništa više. Vidjela sam, međutim, da oni nisu samo profesori iza katedre, već i ljudi koji nam pomažu. Mogu navesti jedan primjer: profesorica Ruža Niemčević dala je studentima svoje knjige da bi im pomogla. Od profesora možemo dobiti sve informacije o studiju, oni nas u potpunosti shvaćaju i svako im je naše pitanje blisko. To je znak razumijevanja i čovječnosti. Na predavanjima dobro mogu učiti koliko je ljepše kad znanje primam od drugoga, na jednom višem nivou, znanja koja su odraz naše stvarnosti. Prenijeti to znanje na djecu — to će biti naš zadatak.

O problemu izvanrednog studija na Pedagoškoj akademiji u Sibenu treba na kraju kazati još i ovo: taj se studij održava povremeno, neke studijske grupe pozivaju se češće, dok zbog karaktera drugih grupa potrebno da ih se poziva rjeđe. Na početku studija pozivaju se sve grupe da i se dadu os-

novne informacije. Izvanredni studij otežan je i time što nedostaje literature i potrebnih pomagala, ali, za razliku od drugih akademija ili fakulteta, studij na ovoj Akademiji je najjeftiniji. Za njegovo pohtadanje traži se upisnina od svega 7.000 dinara, dok druge slične institucije i fakulteti zahtijevaju i 20.000 dinara upisnina. Svi studenti izvanrednog studija su prosvjetni radnici zauzeti poslom. Da ne bi došlo do zastoja u njihovom radu, na Akademiji je zauzet kompromisan stav u pogledu organizacije, tako da rad u školi nije ugrožen, a studij se ipak održava. Razumljivo je da bi sve to bilo funkcionalnije kad bi postojala bolja organizacija. Posebno ove godine studenti su pokazali veliku poštivnost u radu, kako za pripremanje ispita, tako i za čitav tok studija. Vjeruje se da će ovo biti, i da već jeste jedan od najfunkcionalnijih oblika usavršavanja prosvjetnih radnika, daleko bolji od prijašnjih tečajeva. Što se tiče potreba za udžbenicima i literaturom, ističe se da bi trebalo ukazati na to organima Skupštine općine Šibenik, radi nabave potrebnih udžbenika za nastavničke knjižnice u samim školama, što bi im uvelike olakšalo rad u školi i podiglo nivo studija na Akademiji. J. C.

PLANNOVI GOVORE DA NISMO SVE UČINILI

Kakvi se zahvati predviđaju u poljoprivredi do 1970. god.

U ovom napisu osvrnut ćemo se o glavnim karakteristikama sadašnjeg stanja u poljoprivredi na području šibenske komune i o najvažnijim zahvatima što će se izvršiti u okviru sedmogodišnjeg plana u toj privrednoj djelatnosti.

U vinogradarstvu, glavnoj proizvodnoj grani šibenskog područja 5500 hektara nalazi se pod loznom kulturom ili za 1200 hektara manje nego u prethodne dvije godine. Da je došlo do smanjenja površina, glavni uzroci leže u stvarima vinogradima i nepovoljnim otkupnim cijenama grožđa. Međutim, količine proizvedenog vina ostale su na istom nivou kao i prije, što nesumnjivo govori o patvorenju vina. Na slabijim tlima godišnji prinos grožđa iz-

nosi po hektaru 30 do 45 kvintala, a na boljim zemljištima 50 do 80 kvintala. Najveći dio površina nalazi se u vlasništvu individualnih proizvođača, a na 12 hektara obradivog zemljišta nalazi se u društvenom vlasništvu, od čega pet hektara kvalitetnih sorti u Cistoju Maloj, a sedam hektara na socijalističkim dobrima.

Voćarstvo predstavlja jedinu privrednu granu koja pokazuje stalnu tendenciju porasta. Pod voćkama i maslinama nalazi se 800 do 900 hektara zemljišta. Međutim, rodnost maslina je relativno slaba, jer po jednom stablu otpada 7 do 8 kilograma ploda.

Povrtlarstvo nije u tolikoj mjeri razvijeno da bi moglo podmiriti domaće potrebe, dok u stočarstvu broj govoda i ovaca rapidno opada zbog migracije seoskog stanovništva u gradove. Što peradarstvom je situacija nešto povoljnija, dok broj svinja iz godine u godinu stalno oscilira.

Godišnji gubici iznose na ovom području više desetaka milijuna usljed pomanjkanja preradaivačkih pogona. Tako, na primjer, Vinarija može primiti 250 vagona tržnih viškova prema 800 vagona koliko oni godišnje iznose. U takvoj situaciji najveći se dio preraduje na primitivan način, u konobama i zadržnim podrumima. I za

preradu maslina također nedostaju slični objekti. Gotovo isto stanje zapaženo je i u preradi višanja, smokava i aromatičnog bilja kojima ovo područje obiluje. Aromatično bilje propada, jer za to nema odgovarajuće prihvatne organizacije i pogona za preradu.

Zadružne organizacije čine poseban problem. One se većinom bave poslovanjem koji su izvan unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Proizvodna operativna, izuzev Vinarije, djeluje neorganizirano i prema tome nije u stanju da kvalitetno obradi i otpremi proizvode na tržište.

U sedmogodišnjem planu razvoja poljoprivrede, na osnovu sadašnjeg stanja, zacrtani su glavni zadaci i ciljevi, koji su prvenstveno usmjereni na rješavanje organizaciono — poslovnih pitanja i na reguliranje odnosa između proizvođača, druga i poduzeća. Povećanje društvenih površina, izgradnja preradaivačkih objekata, i bolja organizacija u poljoprivrednoj operativi, prioritetni su zadaci kojima će biti povjerena glavna pažnja. Težit će se također ka sređenju pitanja organizacije otkupa tržnih viškova uz korištenje maksimalnih mogućnosti. Između ostalog, ispitat će se mogućnosti proširenja kapaciteta u Vinariji na 600 vagona, osposobljavanje posebnog pogona za prihvata, obradu i pre-

radu višanja, smokava i aromatičnog bilja. Da bi se unaprijedio maslinarski fond, osnovat će se dva uljarska centra, jedan u Murteru a drugi u Primoštenu, u kojima će se izvršiti modernizacija postojeće, odnosno izgradnja nove uljarne kapaciteta 3 do 4 vagona dnevne prerade.

Do 1970. godine u društvenom vlasništvu nalazit će se od 120 hektara zemljišta pod loznom kulturom, što će se izvršiti otkupom zemljišta u Cistoju Maloj i Donjem Polju. Znatna pomoć pružit će se u proizvodnji kvalitetnih sorti na šibenskoj ekonomiji, a u betinsko — murterskom polju razmotrit će se mogućnosti kooperacije u povrtlarstvu proizvodnji. Uz podizanje novih maslinika pristupit će se regeneraciji oštećenih stabala na području Modrava i Primoštena. Nadalje će se omogućiti sadnja kvalitetnih smokava, kako bi bile sposobne za sušenje, dok će se proizvodnja višnje maraske posvetiti znatnija pažnja. Ovdje će se koristiti dosadašnje iskustvo na plantažama u okolici Skradina, gdje su postignuti zapaženi rezultati. Rasadnik u Cistoju Maloj proširit će se za još 4 do 5 hektara, tako da će godišnja proizvodnja iznositi do 100 tisuća komada voćnih i lozних sadnica.

U proizvodnji, otkupu i plasmu mljeka dosad nisu postignuti zadovoljavajući rezultati — godišnja potrošnja mljeka na području Šibenika daleko je ispod jugoslavenskog prosjeka: 750 litara mljeka dnevno, koje dopremaju mljekare iz Knina i Zadra, čini tek petinu onih količina koje donose individualni proizvođači iz okolice grada. Perspektivni plan je zacrtao gradnju konzumne mljekare kapaciteta do 3 tisuće litara dnevno, uz osnivanje posebne organizacije koja bi preuzela otkup mljeka u prigradskom području.

PREDAVANJE O PROJEKTU AUTO-CESTE ZAGREB — SIBENIK

Prof. dr Josip Roglić, sveučilišni profesor u Zagrebu, govorit će u srijedu 3. veljače na javnoj tribini »Srijedom u sedam« o vrlo zanimljivom projektu izgradnje auto-ceste, koja bi dolinom Une spajala Zagreb sa srednjim primorjem. Naslov njegova predavanja je »Zlatna nit — auto-cesta prema srednjem primorju«.

s područja kulture i sporta, a posebno je ukazano na potrebu provođenja u život zaključaka sa VIII kongresa SKJ.

Na konferenciji je izabran novi sekretarijat Osnovne organizacije i aktiva od pet članova. Za sekretara Osnovne organizacije SK biran je Vilim Beban, a za sekretara aktiva SK Ante Dragojević. (VK)

Modernizacija u šibenskoj luci

U poslijeratnom razdoblju uložene su znatne investicije na modernizaciji istovara i utovara u šibenskoj luci. Po obimu prometa šibensko poduzeća »Luka« zauzima treće mjesto, iza Rijeka i Splita, i jedno je od najvećih na području šibenske komune. Pored izgradnje novih lučkih kolosijeka, vezova, rasvjetnih mjesta i zatvorenih skladišta, u posljednje vrijeme znatna pažnja poklonjena je mehanizaciji rada u luci, a za zaposlene radnike otvoren je restoran u kojem se, uz pristupačne cijene, mogu dobiti topli obroci.

Šibenska luka sudjeluje u ukupnom prometu robe, uzveći u obzir sve jugoslavenske luke, u iznosu od 7,9 posto. To je prilično mnogo s obzirom na strukturu tereta, koja u zadnje vrijeme pokazuje tendenciju uvoza sirovih fosfata. U dosadašnjem pretovaru toga tereta pojavljivalo su se smetnje koje nisu omogućavale racionalno korištenje svih lučkih kapaciteta. U najveće teškoće spadaju nedovoljna propusna i prijevozna moć željezničke saobraćajnice koja u Sibenu vodi u unutrašnjost zemlje, zatim pomanjkanje zatvorenih vagona i što uvoz sirovih fosfata ne teče ravnomjerno u toku cijele godine. Sve te teškoće prouzrokuju česte preklade u radu od nekoliko sati, brodske dangube, neizvršene dnevne norme iskrcanja brodova i organiziranje povećanja prometa. To je i uvjetovalo gradnju zatvorenoga skladišnog

prostora na operativnom dijelu obale kapaciteta od 9 tisuća kubnih metara. Skladište takvog tipa omogućit će reguliranje saobraćajnih kapaciteta i priliva robe u šibensku luku. U tom skladištu moći će se odjednom uskladištiti više od 13 tisuća tona sirovog fosfata. Ovaj kolektiv uložiti će za izgradnju ovoga skladišta više od 150 milijuna dinara.

Istovremeno se obavljaju radovi na izgradnji, odnosno dovršenju operativne obale u predjelu Rogać. Za izgradnju toga dijela obale na dužini od 93 metara utrošit će se 56 milijuna dinara, pretežnim dijelom iz vlastitih sredstava. Njegovim dovršenjem povećat će se broj vezova u šibenskoj luci, u kojoj će odjednom moći pristati deset prekoceanskih brodova, a potpunim dovršenjem skladišta — luka će raspolagati sa četiri tisuće kvadratnih metara zatvorenog skladišnog prostora koji će biti namijenjen prometu uvoza i izvoza rudače, željeza, aluminija, željezničkih tračnica, opreme i druge robe. Osim skladišnog prostora, ništa manji problem nije bio ni u slabom osvjetljenju mjesta gdje se vrše lučke operacije. I to je pitanje, međutim, povoljno riješeno postavljanjem jedanaest rasvjetnih mjesta u ukupnoj vrijednosti od 13 milijuna dinara. To će bez sumnje pozitivno utjecati da se utovar i istovar tereta sa brodova i obratno obavlja ubuduće brže i solidnije.

OGLEDALO

DISKUSIJA

Govoreći rječnikom privrede: diskusija je artikl široke potrošnje.

Diskutira se na sastancima svih sorti i kalibra, za kavanjskim stolovima, u koluarima... Svugdje.

Teško je pronaći čovjeka kojega se ne bi moglo nazvati diskutantom. Tko diskutira, zlo... (može jedno i drugo).

Tko ne diskutira, znači da nema ni problema. U praksi to bi značilo da u NK »Šibeniku« uopće nema problema. Na njegovoj godišnjoj skupštini nitko nije diskutirao. A da je ekipa negdje pri dnu? Sta onda, brajko moj nogometni! Važno je da blagajnik nema glavobolje teže od tričavih šest milijuna.

U kavani se zato diskutiralo, naročito poslije ostavke dvojice članova stručnog štaba.

Kavana je »dušu dala« za nazovi principijelne diskusije. No, događa se i to da se diskusija u kavani i ona na zvaničnom skupu podudara, ali se svejedno: nikoga za to ne udari: na primjer: profesori u jednoj uglednoj školi drugog stupnja na sam dan »Svetog Božića« dolaze u razred u svetačkom odijelu, za razliku od drugih radnih dana. Pa nije to tako ni loše: ne valja se samo tužiti na slab stimulans, već je dobro koji put pokazati i svoj ideološki stav.

Drugovi prosvjetni radnici, bit će bolje! Uostalom: odijelo (ne) čini čovjeka!

Ipak, najbolje su diskusije u četiri oka na kojima se donosi pozitivan zaključak za novi sastanak, naročito u ove zimske dane.

A neugodna diskusije? Ima i takvih. Došao gost u restoran »Šibenik«. Sjedne za stol. Čeka... Pet minuta. Konobar ne prilazi. Gost reagira.

— Tek ste tri minute ovdje, a već se bumite. — kaže konobar.

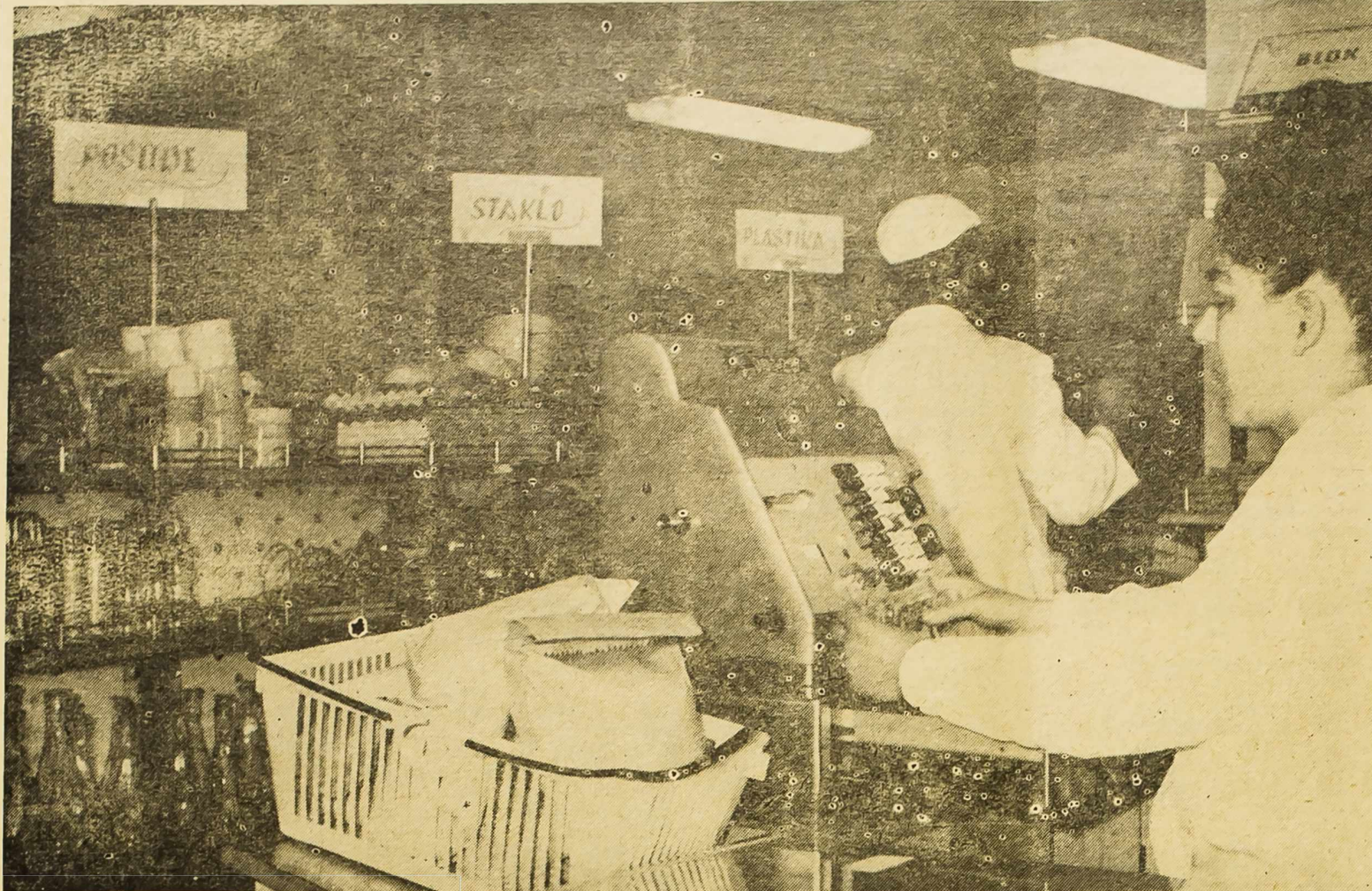
— Ali vaša je dužnost da odmah pridete gostu.

Onda konobar uzima riječ u diskusiji. Gosta to iritira i odlazi. Konobar za njim nastavlja diskusiju:

— Hvala! Do viđenja! I drugi put!

I još nekoliko vrlo »ljubaznih« uskličnih rečenica.

Svi diskutiramo. Neki profesionalno, a neki bespotrebno i neukusno. MARIN

JOS JEDNA MODERNA PRODAVAONICA

Poduzeće »Ishrana« otvorilo je na Šubićevcu 13. ovoga mjeseca i četvrtu modernu prodavaonicu na principu samoposluživanja. Očekuje se da će njena realizacija iznositi oko 5 milijuna dinara prometa mjesečno, što predstavlja povećanje za 100 posto u odnosu na klasičnu prodavaonicu. Uvedene su nove

branše, koje obuhvaćaju mlijeko i mliječne proizvode, kruh i pecivo, povrće i voće i svježe meso. U ovu samoposluđu investirano je oko 5 milijuna dinara. Ukupne investicije u dosadašnje 4 prodavaonice za samoposluživanje iznose 80 milijuna dinara, od čega je 60 milijuna utrošeno iz vlastitih sredstava poduzeća. Još u toku prvog polugodišta ove godine predviđeno je otvaranje još jedne samoposluđe u Mandalini, sličnog tipa poput ove na Šubićevcu. J. Č.

PREOBRAZIO SE ŽIVOT NA OTOCIMA

U posljednje vrijeme poklonjena je veća pažnja otocima u šibenskom arhipelagu. Trebalo je više godina da bi je bar donekle uklonilo teško naslijeđe prošlosti. Bilo je dosta problema koje je trebalo riješiti. Pored izgradnje manjih industrijskih objekata, neophodno je bilo pristupiti elektrifikaciji i vodoopskrbi toga područja. Uz maksimalni napor cjelokupnog stanovništva i uz pomoć zajednice elektrificirani su svi otoci, osim Zirja i Kaprija, koji u najskorije vrijeme očekuju početak radova na elektrifikaciji.

Unatoč tim zavotima, još uvijek postoji ekonomski nesrazmjer između kopnenog i otočnog dijela šibenske općine, a i ta se razlika iz godine u godinu

sve više smanjuje. Prije desetak godina elektrificiran je Zlarin, a odmah zatim Prvić, dok su prije četiri godine sva mjesta na otoku Murteru dobila električno osvjetljenje. Godine 1960. završeni su radovi na elektrifikaciji Krapnja. U svim tim radovima lavoski dio posla obavili su sami otočani. Tako su, na primjer, radovi na elektrifikaciji Murtera koštali oko 100 milijuna dinara, od čega su u obliku samodoprinosu ili učesćem u radnim akcijama sudjelovali gotovo svi stanovnici ovoga otoka.

Gotovo istovjetni napori uloženi su na izgradnji, adaptaciji ili pak saniranju vodoopskrbnih prilika na našim otocima. Na desetak milijuna utrošeno je u

radove na izgradnji vodovoda od izvorišta nedaleko Pirova, iz kojeg će se u najskorije vrijeme moći snabdijevati sva mjesta na otoku Murteru. Već otprije položenim podmorskim kabelom dugačkim 400 metara između Brodarice i Krapnja i ovaj naš otok dobio je pitku vodu. Na izgradnji vodoopskrbnih objekata radovi se i dalje nastavljaju. Tako će se novoizgrađenim cjevovodom od izvorišta kod Zatona u dogledno vrijeme vodom snabdijevati sva naselja na potezu između Vodica i kupališta Jadrija, što se također pridonijeti da i otok Prvić dobije pitku vodu.

Zahvaljujući tim osnovnim preduvjetima, turizam je na ovom području učinio znatan

korak naprijed. Nikli su novi objekti na Murteru, Zlarinu i Prviću, u kojima ljetuje više tisuća domaćih i stranih gostiju. Turizam se počeo naglo razvijati i na Krapnju, a zadnjih godina i na otoku Kapriju. Uz turizam počela se razvijati i industrija. U Betini djeluje brodogradilište, na Prviću Tvornica ribljih konzervi, u Murteru moderna uljarna, dok je na Zlarinu veoma razvijena prerada koralja. Sve je to uvjetovalo da su otoci šibenskog arhipelaga doživljavali i danas doživljavaju kornjenite promjene.

Kod nas se uglavnom koriste rodbinski davaoci krvi, a nemamo instituciju anonimnih davalaca. Rezerve krvi su minimalne i u slučaju kakve veće nesreće Kirurški odjel će se naći u teškom položaju. Zato i mi apeliramo na veću solidarnost građana u to mpravcu.

renu. Pomoć se uglavnom sastoji u odjeci i obuci. Međutim, nije rijedak slučaj da siromašnijim darcima pružimo i financijsku pomoć prilikom nabave školskih knjiga, a često se kupi i pokoji odjevni predmet. Kazat ću i to da izvjesnu pomoć pružamo i velikom broju učenika škola drugog stupnja koji svakodnevno putuju, kao i onima koji stanuju u gradu pod prilično nepovoljnim okolnostima. Možda nije naodmet kazati da je Općinski odbor Crvenog križa prošle godine pružio razne pomoći u vrijednosti od oko 5 milijuna i 850 tisuća dinara.

Da li je trebalo poraditi na akciji povećanja broja davalaca krvi i što bi u tom pogledu trebala i mogla uraditi organizacija Crveni križ?

— Transfuzija krvi u kurativnoj medicini zauzima važno mjesto. Međutim, uzimanje krvi od građana dobrovoljnim putem, kako za potrebe naše bolnice, tako i za nacionalni plazman — program, predstavlja veliku teškoću. Trebalo bi da se davanje krvi vrši putem »Čovjek čovjeku«, a ne kao što je postala praksa u našem gradu da nam izvjestan broj uistinu problematičnih ljudi za skupne pare ucjenjuje bolesnika i familije bolesnika. Bilo je slučajeva da je za oboljenog člana kolektiva izdavan novac iz blagajne sindikalne organizacije da bi se nabavila krv, jer dotični kolektiv nije bio u stanju da među svojim članovima organizira akciju sakupljanja krvi za bolesnog druga. Naša organizacija je više puta nastojala da za taj problem zainteresira mnoge društveno-političke faktore u šibenskoj komunali se u tom pogledu ni do danas nije ništa postiglo.

Možda je ovo trenutak da se to kaže?

Da bismo doznali kako radi i čemu najviše poklanja pažnje organizacija Crvenog križa na području šibenske komune, zamolili smo drugaricu MLADINKU GRUBIŠIĆ, tajnicu Općinskog odbora, da nam odgovori na nekoliko pitanja.

Poznato nam je, drugarice Grubišić, da se organizacija Crvenog križa već oдавно nastoji izboriti za otvaranje školskih kuhinja, prvenstveno pri školama na selu. Do danas, međutim, vaša nastojanja nisu u tom pogledu realizirana. Kažite nam koji su tome razlozi?

— Koliko se značaj pridaje dodatnoj prehrani učenika preko školskih kuhinja pokazuje i stav Sabora SR Hrvatske, koji je na sjednici što je održana potkraj rujna zakonski obavezao zajednicu da se brine o školskim kuhinjama. Pored toga, još neki propisi i zakoni reguliraju organizaciono-pravni status školskih kuhinja.

Konkretnije govoreći, briga o dodatnoj prehrani učenika prešla je iz organizacije Crvenog križa na širu zajednicu, te su školske kuhinje postale sastavni dio škole. Naravno, ne držim

da je tim faktorom prestala biti važna uloga Crvenog križa u pogledu osnivanja i rada tih institucija za prehranu djece. Naprotiv, mogla bih kazati da se nalazimo na početku jedne nove orijentacije, koja nije ni malo laka i koja će zahtijevati i nadalje mnogo truda. Zapravo, organizacija Crvenog križa mora i ubuduće biti inicijator i pokretač snaga koje su pozvane i kadre da provedu u život već spomenute zakonske propise. Rekla bih da će to u narednom razdoblju biti važan vid djelatnosti naše organizacije.

Zanimalo bi nas kako se provodi zdravstveno prosvjeđivanje stanovništva na području šibenske komune. Šta biste nam mogli o tome kazati? Imate li, možda, planova u tom pogledu i kako ih kanite realizirati?

— Mislim da javnost nije dovoljno upoznata s onim što smo dosada uradili na zdravstvenom prosvjeđivanju žitelja naše općine. To je, međutim, veoma važna djelatnost naše organizacije i čini mi se da nije naodmet iznijeti nekoliko podataka koji govore o rezultatima što smo ih postigli u tom ogranku

našega rada. Organizacija Crvenog križa je u toku minule godine, pored ostalog, organizirala sedam tečajeva za zdravstveno prosvjeđivanje ženske omladine na selu, 15 tečajeva higijenskog minimuma sa darcima osnovnih škola i 16 tečajeva obučavanja stanovništva za pružanje prve pomoći. Pored toga, upriličeno je 11 tečajeva za dobivanje osnovnih znanja prilikom kućne njege bolesnika i tridesetak zdravstvenih predavanja koja su održana uglavnom u mjestima na širem području komune.

Međutim, valja kazati da nije samo na organizaciji Crvenog križa da vrši zdravstveni prosvjetno-odgojni rad, već bi se u tom pogledu morale više nego dosada angažirati zdravstvene ustanove. Možda je trenutak da se kaže da bi komunalni zavod za socijalno osiguranje i Skupština općine Šibenik trebali da za taj rad osiguraju dovoljno sredstava.

Zbog nedostatka stručnog kadra, kako je poznato, šibenske zdravstvene ustanove nisu dosada mogle u većoj mjeri potpomoći djelatnost o kojoj govorimo. Međutim, škole za medicinske sestre dala je već priličan broj stručne osposobljenih medicinskih pomoćnika, pa bi, shodno tome, zdravstveno prosvjeđivanje na terenu sada moglo biti i bolje.

S obzirom na karakter organizacije, Crveni križ pruža i materijalnu pomoć socijalno ugroženim osobama. Kažite nam više o tome? Imate li, možda, planova u tom pogledu i kako ih kanite realizirati?

— Prilikom pružanja pomoći pojedinim socijalno ugroženim osobama mi kontaktiramo s referatom za socijalnu zaštitu Skupštine općine Šibenik i aktivistima Crvenog križa na te-

Reportaža

- pa ovdje ni riječi o zboru? - e, a šta će mitakav zbor!

Ovo je sada predizborno vrijeme, i aktivisti odlaze u organizacije. Nas trojicu jedan polovni »Moskvić« jedva izvlači uz brijeg iznad grada.

— Rečene mi je da je sastanak zakazan za večeras u 16 sati — govorim.

— Davoljih 16 sati. Ostat ćemo mi i dokasna — upada stariji aktivista.

— A gdje dođe Gradina? — pita mladi aktivista.

— Putevi vas trojice razilaze se oko Konjevratu, pa kad stignemo onamo, raspitat ćemo se — odgovori šofer.

I izvlači se »Moskvić«, treska se i »gura«, pa se uspori, zabrekće i »supre« u drugoj uzbrdici.

— Eh, šta su milijuni! — reče jedan od nas vidjevši cestu u gradnji, a već okranu, ispucalu, trulu, nesolidno izgrađenu.

— Eh, čekaj ti dok je mrzav priče! Prsnut će asfalt kao skorup.

— A ste i dvadeset milijuna (?) vrijedi, eto žalosti...

— Stenje, bogamu? — upita onaj stariji aktivista.

— A tko bi dao za ovakvu škrapaču nova kola? — odgovara upitom šofer.

— A ova poslijekišna žutina kao da si je mijesio...

»Gura« radnik na biciklu prema Tromilji. Starica za uz putnom dračom stisnula se u kabanu — pet-šest ovaca u brijegu... Dalekovod nad usjekotinom, let vrana i oblaka, tmurno nebo, poneka napuštena i razorena kuća uz put...

— Evo naopako. Da smo bombe bacali lijevom, ne bismo ih daleko bacili... Mimoide poneki teretnjak iz pravca Drniša. Promina je bijela. Dinara ko da je privukla udavače pogdjegdje u bijelim vjenčanicama.

— E pa ni jednu dasku da se zna da taj kozjak vodi u Goriš nisu stavili...

Stižemo: škola zatvorena, prolaze natovarena kola, djeca se kupe oko vozila, izlaze starije žene i učenice (sad imaju zimске ferije) pred avlijska vrata; gazimo razmecanim žutljakom birajući kamenice da ne zagazimo u lokve.

— A zna li se ovdje za zbor birača — pitamo.

— Ja ne znam.

— Plakata nema! Da li vas je tko obavijestio? — pitamo druge.

— Nema večeras zbor.

— A di ti je čača, mala? — pita stariji aktivista jednu djevojku.

— Ore!

— A je l' tu predsjednik Socijalističkog saveza? Aj' ga, mali, zovi! Ja zagledam niske kamene kuće razbacane u zaseoke i komšiluke, vidim prolaze žene i gledaju nas, približavaju se djeca — mislim: pa ako nema zboru, bar ću iskoristiti nešto za reportažu... trgnem se i pogladim kose jednom dječarcu, čije su noge utekle iz nogavica: Aj' ti, braco, rastriči se pa vikni zbor, zbor večeras! Doći će ih, vidjet ćeš! On me zagleda, oči mu prizirne, zelenkaste poput maslinova lista, stisne se, pokunji i odmakne malo dalje... šuti i on kao i mokri pretkući kameni pragovi, ili ono naramak lozovine u dvorištu, onaj samar na zidu, ili ono praznoga skrpanog šaku-svinjca.

— A, evo ga predsjednik! — udahne stariji aktivista i upoznaje me s njim.

— Bogati, pa ovdje nitko ni riječi o zboru, a mi došli...

— Dobio sam ja neke materijale, ali, pravo da kažem, ne znam što hoćete.

— Pa to je za večerašnji zbor, i došli smo da kažemo što hoćemo...

— Teško je skupiti narod. Nekako neće. Sada ih većina radi u polju ili su na spavanju — jer rade u noćasnoj smjeni u Tvornici. Jedino nas pet-šest ima iz jutrošnje smjene.

— E, ako vas je pet — dobro je.

Ostavljaju me šofer i druga dva suputnika i odlaze u »svoja« sela.

— Ajmo mi razglasiti, pa ko dođe — dođe.

Već se bilo i smrklo. Stojim pred školskim vratima i brojim ulična i kućna svjetla. Pridolaze dva starija čovjeka. Pozdravljam.

— Svako veče! — otpozdravljam.

Dolaze još neki. Izviruju odnekud još dvojica-trojica. Žene ili djevojke nijedne niotkud. »Espada« pred nas čovjek u vindjanki s krznemim ovratnikom. Evo i pet-šest mladića. I učo-mještanin. Pa još neki. Skupilo nas se 25.

— Možemo unutra! — netko će i otključa školu.

Zbor počinje.

Diskusija:

ima riječ jedan: i dosad je bilo zborova i zapisnika. Odnijeli smo ih u Skupštinu, ali nema odgovora... nema... nema i šta će takav zbor.

drugi ima riječ (uzima je sam): tako je.

treći se diže iz tjesne osnovnoškolske klupu: mi smo nesložni. Ne treba čekati sve »odozgo«.

ponovno onaj prvi: Eto, Zadruga ima bajamik, ljudi iz zadruge žive u gradu, a ovdje njihova stoka pase u bajamiku, našem zadružnom, a naše blago ne smije u njući... je li to pravo? Mislim, drugovi, da nije!

Četvrti: mislim da treba opet upozoriti na struju. Mi smo je onda »krapali« stariim komadima žice i kojekako, a danas ne možeš uključiti ni radio, a kamoli električni štednjak, televizor, frižider, a ima dosta ljudi koji bi to kupili... eto, i ja. Ovako nam »čori« malo bolje od lumace, ali zbilja bolje.

peti: a ti mi, družo, nisi dao potvrdu koju si mi morao dati i koju si imao uza se, kad sam ono išao sa dopusta u vojski, pa autobus zakasnio...

šesti: e, i onaj stričev mi tražio ti je potvrdu, predlažem da se odredi čovjek koji će je izdavati...

Ima li još tko diskutirati?

jedan stari: mislim da na drugi zbor dođemo svi...

neki mladić: naš odbornik ima već godinu dana da je otišao na školovanje u Zagreb, pa moramo birati novoga: ja podržavam Općinski odbor SSRN da biramo mlađeg čovjeka.

neki starac iz srednjeg reda: mislim da mi imamo dobrih mladića, ali i dobrih starijih ljudi, i da treba izabrati najboljega... Prolazi vrijeme. Nepredviđeno se produžila diskusija na puna tri sata. Rečeno je i obećano koješta. Razilazimo se, tj. oni, a ja ostajem pred školom da čekam moja dva suputnika da dođu kolima po mene. U to će jedan: Pođi ti, Josipe, sa mnom dok dođu kola... — Stara, obrati se on majci, spava li otac? Natoči i samelji kavu. A reci starom nek odreže nešto...

Kola su stigla kasno. U grad smo se vratili kad je bio gotovo prazan i sve trafike već zatvorene.

Knin

Izvanredna konferencija SK općine Knin

U prisustvu člana CK SKH dr. Tođe Čuruvije, članova Revizijske komisije CK SKH Jove Ugrčića i Dušana Strpca, predsjednika Skupštine kotara Split inž. Zvone Jurišića, predstavnika Komiteta SK garnizona Knin, potpukovnika Vase Utvića i majora Pere Pavlovića i drugih gostiju održana je Izvanredna konferencija SK općine Knin.

Referat o narednim zadacima komunista na području kninske komune podnio je sekretar Općinskog komiteta Stevo Ljeva-

ja. U diskusiji je učestvovao veći broj delegata. O primjeni odluka Osmog kongresa na konkretne prilike u komuni govorio je Tođe Čuruvija.

Na Konferenciji su za delegata Petog kongresa SKH izabrani Ante Bule, Nikica Dmitrović, Vojin Gajica, Nikola Kresović, Jeka Kotaraš, Stevo Ljevača, Miloš Paklar, Branko Sinobad, Frane Tamburović i Luka Tanjga.

Za konferenciju SK kotara Split izabrano je 13 delegata. U Kontrolnu komisiju Općinskog komiteta izabrano je sedam članova.

Sa Izvanredne konferencije SK kninske općine upućeni su

pozdravni telegrami CK SKJ i drugu Titu, te CK SKH i drugu Bakariću.

U nizu pitanja koja su bila u centru pažnje na konferenciji su bila i ona koja se odnose na daljnji razvoj privrede i drugih oblasti u komuni. S područja bliže perspektive razvoja nekih privrednih organizacija istaknuta su dva krupnija zadatka na čijoj se realizaciji pripreme uspješno odvijaju: jedna se odnosi na proširenje Tvornice vijaka a drugi na programiranu proizvodnju gips - kartonskih ploča za potrebe izgradnje stanova na industrijski način.

U namjeri da se pomogne razvoju Bukovice, na području

Modrina i Biovičana Sela izvest će se istraživački radovi radi utvrđivanja kvalitete i rezervi ugljena. Ako ispitivanja pokažu dobre rezultate, prišlo bi se eksploataciji rudnog bogatstva i bazenu toga tijela kninske Bukovice.

Također na području Bukovice predstoji izgradnja dalekovoda od Kistanja do Ervenika, pored linije visokog napona koja će se povući na relaciji Radučić - Mokro Polje. Izvođenjem rekonstrukcije kistanjskog vodovoda u sadašnjoj fazi, a kasnije i u drugoj, uspješno se rješava pitanje vodoopskrbe stanovništva. Uz pomoć Skupštine općine Knin uspješno su

provedeni pregovori za integriranje kistanjskog »Kistala« sa zagrebačkom tvornicom metalnog namještaja »Jadrana«. Nakon sređenja toga pitanja sada se »Kistalu«, pod boljim prilikama, otvara ljepša perspektiva. Povoljna kretanja zapažaju se i u oblasti poljoprivrede, ali prema tempu razvoja drugih grana privrede dosta toga još treba učiniti pa da dinar što ga daje poljoprivreda bude još vredniji. Ukratko, odgovarajućim inicijativama i boljom organizacijom moguće je provesti mnoge korisne akcije u stočarstvu, ratarstvu, voćarstvu i povrtlarstvu. Eto, na primjer, zadruge iz Knina i Padena, koje su na svojim

ekonomijama ostvarile rentabilnu proizvodnju, posluju s pozitivnom bilancom, a ostale, koje se bave isključivo trgovinskom djelatnošću jedva žive.

U budućem radu organizacije i članstvo Saveza radit će na rješavanju niza aktualnih pitanja koja se odnose na daljnji razvoj samoupravnog sistema, te na boljem odnosu prema kadrovskoj politici, brizi za standard mladih radnika, na povećanju prosjeka osobnih dohodaka radnika, čija su primanja još veoma niska, na većoj aktivnosti idejnoj izgradnji članstva, a posvetit će i veću pažnju informiranju građana.

Struktura zaposlenih

Na dnevnom redu

Razvitak šibenske privrede bio je u izvjesnoj mjeri rapidan. Uoporedo s tim nastajali su i problemi, od kojih jedan ni do danas nije riješen. Riječ je o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih. Naime, na radnim mjestima u privredi, koja traže određenu kvalifikaciju, rade osobe koje je nemaju. Previše je polukvalificiranih radnika a uvjeti proizvodnje traže sasvim obratnu sliku.

koje nemaju potrebnu stručnu spremu. Postavlja se sasvim umjesno pitanje: kako će oni koji ni sami nemaju potrebne kvalifikacije za to odgovorno mjesto nastojati i moći odgovoriti zadatku koji imperativno u teoriji stoji pred njima. To dovoljno govori da ni uprave pojedinih poduzeća, pa i njihovi organi samoupravljanja ne vode o tome dovoljno računa.

Posljedice se već osjećaju

Iako nije ni potrebno, ipak ćemo iznijeti konstataciju da se takva i slična shvaćanja već u praksi osjećuju. Međutim, valja napomenuti da su ti propusti greške čije će se posljedice u mnogo drastičnijoj mjeri osjetiti u budućnosti, koja će od zaposlenih tražiti više stručnosti. Prema tome, jedna od najvažnijih mjera trebala bi da bude da se organi upravljanja u pojedinim radnim kolektivima šibenskoga industrijskog bazena mnogo više nego do sada pozabave organizacijom stručnih službi i osobama što rade na mjestima kadrova. Ako se od toga ne počne, dugo će se, čini nam se, tapkati u mjestu.

Prijedlog obrazovanja proizvođača — šta je to?

U Šibeniku već čitav niz godina veoma uspješno djeluje Radničko sveučilište, institucija za obrazovanje i školovanje odraslih, već zaposlenih osoba. Međutim, još nikad kadrovska služba bilo koje radne organizacije, izuživši svoje kadrovske probleme, nije izašla pred Radničko sveučilište s punim prijedlogom obrazovanja proizvođača. Ta činjenica zabrinjava, jer se ne radi samo o tome da sadašnje zaposlene osobe trebaju

steći još više stručnog znanja, već i ekonomskog idejno-političkog. Valja napomenuti da je to svakome zaposlenom prijeko potrebno — želi li da uistinu bude ne samo proizvođač već i upravljač. S tim u vezi, nije naodmet kazati da bi u pogledu obrazovanja kadrova trebalo mnogo više nego do sada da se angažiraju i društveno-političke organizacije u radnim ko-

lektivima, u prvom redu sindikalne.

Prilike valja iskoristiti

Pri Radničkom sveučilištu ove nastave sezone ustrojena je služba tvorničkog obrazovanja. Njen je zadatak da, stupajući u neposrednu vezu s radnim organizacijama, zagleda sadašnju strukturu kadrova i na osnovu toga izradi programe dopunskog obrazovanja. Taj plan bio bi adekvatan sadašnjim i perspektivnim potrebama pojedine radne organizacije. Ta služba Radničkog sveučilišta — Centar za tvorničko obrazova-

nje — već radi na svom zadatku u najnašnijem kolektivu šibenske komune, TLM »Boris Kidrič«. Službu vode ekonomist i inženjer i očekuje se da će prvi plodovi suradnje Radničkog sveučilišta i tvornice na Razinama već uskoro biti ubrani.

Izdaci koji to nisu

Namjera i konkretni potezi šibenskoga Radničkog sveučilišta očigledno su prijeko potreban zahvat u stručno-kadrovska bolju šibenske privrede. Ideja je aktuelna i svrsishodna. Samo

će biti potrebno da ta inicijativa naiđe na odgovarajući interes u svim radnim organizacijama, koje će uostalom od nje i imati isključivo korist. Eventualni izdaci, a njih neminovno mora biti, ne smiju i ne mogu biti prepreka, jer će upravo rad i organizacije rada kolektivno — poboljšani na taj način — sva uložena sredstva i te kako obilno vratiti. Tu činjenicu treba konstantno da imaju na umu najodgovorniji, a to su, nema sumnje, organi upravljanja u radnim organizacijama.

Iz diplomatske radnje Ante Kale, diplomiranog ekonomiste. Ovo objavljujemo i kao naš prilog razvoju turizma.

2. šibenski arhipelag

Kaprije

Naziv mu dolazi od latinske riječi »Capro«, a znači koza. Izgleda da je na otoku bilo dosta koza (za razliku u odnosu na današnje stanje, kada ih uopće nema).

Otok ima dvije luke, jednu na sjeveroistoku, u koju mogu pristajati brodovi, osobito kad treba da se zašтите od bure, i jednu na jugozapadu, gdje se smjestilo mjesto. Staro selo je

na brdu, dok se novo gradi niže, uz samu obalu. Njedan otok šibenskoga arhipelaga nema tako mnogo pomoraca kao ovaj. Jedan od glavnih razloga što tu nema mnogo turista je u tome — što mjesto još nema struje i što je slabo poznato turistima. Na susjednom otoku Kaknju nalazi se divna uvala sa borovom šumom, u kojoj svake godine ljetuju ferijalci.

Žirje

Ovaj otok dobio je ime po tome što je u davna vremena bio pun žira. To je najveći otok ovoga područja.

On je najudaljeniji otok šibenskoga arhipelaga. Kao što je Vis čuvar srednje Dalmacije, tako je i Žirje čuvar ovoga arhipelaga. Nijedan utvrda na Jadranu nema tako veliko kamenje kao

dvije utvrde na Žirju. U uvali Maloj Stupici postoje židine koje je dala sagraditi ilirska kraljica Teuta, koja je tu imala svoju luku i tu neko vrijeme živjela. Po brdima ima i tragova starorimskih građevina.

Žirje je bilo zaklonište puštinjaka i ljetovaliste šibenske gospode. Izgleda da je tu bio

benediktinski samostan, iz kojega je kralj Petar Krešimir o-dveo benediktince 1059. godine u Biograd.

Na otoku se nalazi samo jedno mjesto, koje nosi isto ime kao i otok. Ono se smjestilo iznad dosta dugog i prostiranog polja, sa svih strana omeđenog brdima. Kad čovjek prvi put dolazi u Žirje, gledajući ogo-ljela brda, ne može ni pomisliti da među njima može biti tako lijepo polje, koje je tako uređeno i zasaden lozom i raznovrsnim voćem i maslinicama da djeluje poput jednoga velikog parka, ispresijecanog dobro uređenim putevima, tako da je pravi užitek njima se prašetati, osobito rano ujutro i predveče.

Ovo je najsunčaniji otok na Jadranu, i to je glavni razlog da na njemu sve prije sazrije nego na ostalim otocima.

Zarko sunce, čisti morski zrak, bistro more, mnogo raznovrsne ribe, lijepe uvala i plaže s borovim šumicama, to su glavne odlike ovoga otoka, zasad slabo poznatog turistima. Prva je šteta da takve prirodne ljepote još uvijek stoje neiskorištene, ali mislim da neće proći dugo vremena da otok postane jaki turistički centar, jer se već neke prirodne organizacije interesiraju da tu grade odmarališta za svoje radnike. Izgleda da im je glavni razlog što ih već ne grade u tome što otok još nema struje.

Prvić

Dobio je ime za to što se nalazi kao prvi otok kod Šibenka. On je sav izgrađen od dolomitnog grebena, koji se lako drobi i daje dobro tlo. Sav je prekriven stablima masline, loze, smokava, a ima na njemu dosta i povrća.

Malena površina otoka ima relativno veliku množinu kategorije tla (oranice, vrtovi, pašnjaci, vinogradi, livade, voćnjaci i šume). Da je Prvić izgrađen od čistog vapnenca, na njemu ne bi možda bilo toliko vode koliko je otok ima, ne bi na njemu bilo dobro tlo s toliko mnogo kultura. Da je otok Tijat izgrađen od dolomita i da je imao toliko vode kao sada Prvić, bi sigurno bio nastanjen prije nego on, jer je veći od njega, a ima i prekrasnu uvalu Tijašćicu.

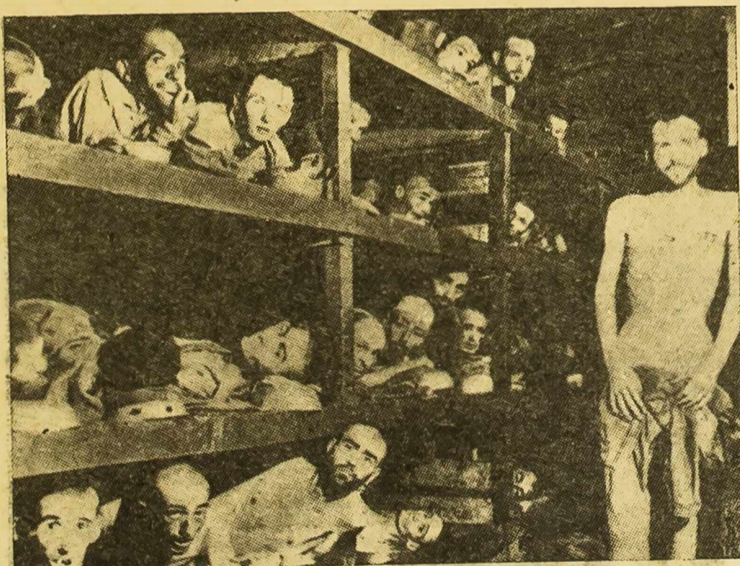
Nad Prvićem puše jaka bura, pa su zato oba naselja, Luka i Šepurine, smještena na zapad-

noj strani, u zaklonici od bure. Stanovništvo se ovdje naselilo iz Bosne i Hercegovine, bježeći pred Turcima. Očuvani su dobro jezik i nošnju. Ljepo je vidjeti ženu u narodnoj nošnji ili muškarca s dubokom crvenom kapom sa crnim rubovima kako upiru u duga vesla prevozeći na svojim brodovima drvo i stoku. U mjestu Prviću izgrađena je tvornica ribljih konzervi, ali s obzirom da je zadnjih nekoliko godina slab ulov ribe na ovom području, ona rijetko radi punim kapacitetom.

Turizam na otoku nije mnogo razvijen; u mjestu se nalazi jedno odmaralište, hotela još nema, a smještaj turista u privatne sobe nije još dovoljno organiziran. Međutim nastojanja mještana u tom pravcu sve su izrazitija. Otok, nadalje, obiluje lijepim tihim predjelima za ugodno odmaranje i divnim mjestima za ribiče.

Dvije godine u nacističkim logorima

Piše T. Dean preživjeli logoraš iz Dachau-a

NE ZNAM ZASTO I MI NISMO LIKVIDIRANI

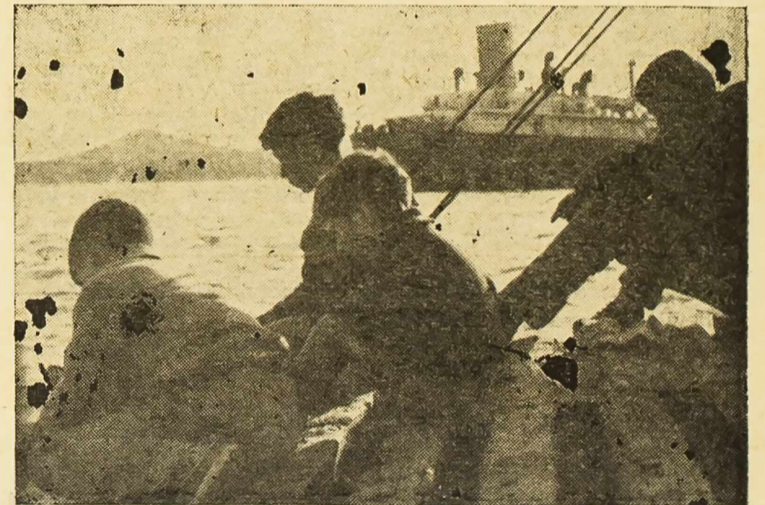
Polovinom veljače 1945. godine u looru Gendorf već su se čule daleke kanonade sovjetski artiljerije. U to vrijeme ovdje je bjesnila vrlo oštra zima. Baš kao za inat, opet smo radili vanjske poslove, na čišćenju snijega i prijenosu raznoga željeznog materijala. Mene je taj posao naročito teško pogada, jer sam bio relativno viši od ostalih pa bi veći dio tereta osjećao na svojim leđima. Čim bih se pokušao sagnuti, slijedio bi udarac kapoa ili stražara. Kiša sa snijegom je tih dana stalno padala, tako da bi nam potpuno raskvasila bijedne prnje na nama. Rezervnim dijelovima rublja, a i vanjske prugaste odore nismo raspolagali.

Sa smrznutom odorom lijegali smo u krevet, pa bi se ona u pomiješanoj toploti tijela i pokrivača noću rastapala. Ujutro bismo onako mokri opet odlazili na posao. Uslijed toga bi se, naročito noću, tijelo stiskalo u grčevima, tako da, pored umora i iscrpljenosti, po čitave noći ne bih mogao spavati. Jedne od takvih noći esesovci su upali u naše barake i galamom, s udarcima pendreka i korbaca, izjurili nas napolje. Saopćeno nam je da se u roku od 10 minuta spremimo za polazak na kraći put. Po-

gledali smo se sa zebnjom, jer nam, pored svega onoga što smo doživjeli, nije bilo teško pomišljati na najgore. Onako umorni i pospani pješačili smo po snijegu gotovo cijelu noć, i svi smo bili uvjereni da nas vode na strijeljanje. Naime, komandant logora i stražari su nam stalno govorili da u slučaju njemačkog poraza u ratu nitko od nas neće živ dočekati oslobođenje. Govorilo se da postoji naredba Firera da u slučaju okupacije Njemačke od strane savezničkih trupa logori i zatvorenici moraju biti potpuno uništeni. To nam se stalno ponavljalo i te prijetnje su, kako sam kasnije saznao, u mnogim logorima bile realizirane. U onome u kome sam ja dočekao oslobođenje, to se, ne znam iz kojih razloga, nije dogodilo. Mi smo izbegli takvu sudbinu. Nakon ovoga velikog marša, uz neprekidno osvjetljavanje baterijama i vikanje stražara, sutradan oko podne, potpuno iscrpljeni, stigli smo u logor Metencheim.

U METENCHEIMU SU MASOVNO UNISTAVALI ZIDOVE

Po dolasku u ovaj logor svukli su nas dogola i onako umorni, gladni i smrznuti morali smo ići pod hladan tuš. Bilo na je dosta, a tuševa malo, pa smo se tuširali u smjenama, a za to vrijeme čekalo se na red na otvorenom bez trunke odjeće. Tijela su se nemilice tresla od zime, krv nam se ledila u žilama. Odmah po dolasku doživio sam šok. Dok sam stajao pod tušem, vani je objavljen »zbior« novodošlih. Ja i oni koji su bili sa mnom nismo to čuli. Najednom je upao unutra stariji esesovac i s pendrekom počeo snažno udariti po nama. Dobio sam jedan jak udarac po tjemenu, tako da sam zateturao i jedva pronašao izlaz i istrčao onako gol u stroj. Bilo je to prvo krštenje i dodir s upravljačima ovoga logora. U njemu je bilo najviše zatvorenika židovskog porijekla, i baš u tom logoru ih je likvidirano nekoliko desetina tisuća. To svjedoče bezbrojna groblja koja se i danas nalaze u neposrednoj blizini. Pod jednim brdom nedaleko od logora radilo se na iskopavanju i betoniranju ogromnog tunela, koji je, prema onome što se tamo govorilo, trebao služiti za smještaj neke posebne tvornice i za uskladištenje nekih tajnih oružja. Ovdje se radilo dan i noć. Naročito ubitičan rad bio je na prijenosu i manipulaciji sa cementom. Oblaci cementne prašine su stalno lebdjeli u zraku i ona je masovno dokrajčivala osjetljive živote zatvorenika. Osim toga, u ovom logoru hrana je bila neopisivo loša. Gora nego u svim do tada prijednim logorima. Obična prljava voda bez ikakvih primjesa. Ljudi su se jednostavno gasili kao svijeće. Nitko tko je ovdje radio nije izdržao više od tjedan dana. U toj situaciji ostao sam na životu zahvaljujući jednoj čudnoj okolnosti. Glavni pisar logora bio je jedan bivši oficir jugoslavenske vojske iz Vojvodine. Odmah po našem dolasku u logor došuljao se u našu baraku i interesirao se za nas. Prilikom upisa u evidenciju logora, rekao mi je da ću, s obzirom na poznavanje ruskog, talijanskog i njemačkog jezika, biti tumač u baraci u kojoj sam bio smješten, a svojom intervencijom u razmještanju drugih Jugoslavena mnogim je spasio život. On se dugo vremena nalazio u logoru ratnih zarobljenika, ali je zbog uvjerenja i istupanja bio za kaznu prebačen među političke zatvorenike u logor za uništavanje. Kad smo kasnije bili evakuirani iz toga logora, on je još bio ostao i više ga nisam vidio.

U ovom logoru bile su zatvorene i žene. Bili su to, u stvari, skeleti na kojima su uvenula i prsa i koža visili kao prnje i djelovali su upravo stravično. Prilikom dopremanja novih transporta, njih bi isto kao i nas na glavnom apel-placu skidali pred svima dogola, što je, pored ostalog, služilo za ubijanje osjećaja dostojanstva kod čovjeka. Sjećam se jednom transporta žena iz zatvora Augsburg. Bilo ih je stotinjak, Tijela su im bila sarma kože i koža, živi kosturi, crni i unakaženi, koji su se jedva micali.

Onako ošišane, s upalim očima na mršavim obrazima, ličile su na aveti. Jednom su doveli transport žena s djetom iz Rumunije i Mađarske. Među njima bilo je dosta Ciganki. Djecu su im nasilno oduzeli i odveli na likvidaciju. Plač djece pomiješao se sa zavijanjima nesretnih majki, tako da je i na nas djelovalo ubitačno, a morali smo to promatrati. (Nastavit će se)

gradske vijesti

SRIJEDOM U SEDAM

Javna tribina Radničkog sveučilišta

Srijeda, 27. I — PSIHOLOGIJA RODITELJSKE LJUBAVI. Predavač: prof. Ivo Tošić.
Srijeda, 3. II — ZLATNA NIT AUTO-CESTA PREMA SREDNEM PRIMORJU. Predavač: prof. dr. Josip Roglić, sveučilišni profesor u Zagrebu.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera domaćeg filma — NIKOLETINA BURSAC — (do 31. I)
Premijera sovjetskog filma — ŽIVOT JE POČEO — (1. do 2. II)
»20. APRILA«: talijanski film — MORGANOVI GUSARI — (do 28. I)
Premijera domaćeg filma — VRTLOG — (29—31. I)
Američki film — RIO BRAVO — (1, 2. II)
»SIBENIK«: premijera francuskog filma — PRIVATNI ŽIVOT — (do 31. I)
Premijera poljskog filma — VO MEĐU VUKOVIMA — (1, 2. II)

DEZURNE LJEKARNE

Do 29. I — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
30. I — 5. II — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

RODENI

Mirjana, dr. Dragomira i dr. Perine Reljić; Željko, Jose i Anice Drinjak; Dragana, Jerka i Rosande Bumbak; Dean, Edia i Orhideje Macuka; Zoran, Nikole i Kate Tarlač; Dražen, Josipa i Anke Laća; Drina, Jere i Kate Vukičević; Pere, Božidara i Dunje Juran; Jagoda, Ergena i Stane Lakoš; Ljubinka, Spire i Maše Pavašević; Zoran, Petra i Đurđice Andabaka; Tatjana, Vidosava i Ljubinke Ergić; Miroslav, Mate i Pere Janković; Gordana, Ivana i Zorke Nakić; Zrinka, Branka i Milke Rak; Željko, Mile i Cvite Pletković; Alen, Vlaha i Zlatke Deković i Alenka, Ivana i Jele Konjevoda.

VJENCANI

Zeljak Dušan, radnik — Kalik Jovanka, domaćica; Pulić Marko, brijač — Gracin Antica, službenik; Rak Krste, penzioner — Juras Frana, radnik; Gačić Pero, podoficir JNA — Kartalija Ljubica, domaćica; Erceg Ive, bravar — Nakić Boja, domaćica i Opačić Đorđe, službenik — Landenberger Rozika, službenik.

UMRLI

Mrvica Stipe pok. Šime, star 84 godine; Vukašinović Petar pok. Petra, 69 godina; Kozjić Janja Markova, 17 godina; Friganović Marija rođena Grubišić, stara 71 godinu; Kedžo Ruža rođena Mazalin, stara 62 godine; Črljen Josko pok. Stjepana, 44 godine; Abramović Nikola Antin, 35 godina; Vudrag Rade pok. Ive, star 74 godine; Šižgorić Mate pok. Tome, 59 godina; Rajčić Ante pok. Nikole, 32 godine; Maričić Miće pok. Nikole, star 69 godina i Ercegović Vice pok. Paške, star 70 godina.

Upravni odbor Tvornice lakih metala »Boris Kidrič« — Šibenik, na osnovu člana 143 i 144 ZRO

raspisuje

Natječaj

za popunjenje radnog mjesta: Rukovodilac Službe Ekonomike

UVJETI:

- Završen ekonomski fakultet
- 8 godina radnog staža, po mogućnosti na poslovima organizacije i plana.

Osobni dohodak prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka.

Stan će biti osiguran tokom 1965. godine.

Rok natječaja ostaje otvoren do popunjenja radnog mjesta.

Ponudu s biografijom i opisom dosadašnjih poslova dostaviti Kadrovskoj službi poduzeća.

Godišnja skupština »Šibenika«

U četvrtak 21. o. m. j. u prepunoj sali Društvenog doma održana je 19. godišnja skupština nogometnog kluba »Šibenik«, na kojoj je referat o radu, uspješima i problemima u protekloj godini podnio inž. Milan Lalić, dosadašnji predsjednik šibenskog drugoligaša. Na skupštini je izvršen izbor novoga Upravnog i Nadzornog odbora. Za predsjednika »Šibenika« aklamacijom je izabran dr. Marko Konjevoda, a zatim su pročitan pozdravni telegrami šibenskoga nogometnog podsveza, splitskog »Hajduka« i »Dinama« iz Zagreba.

Materijalna osnova kluba, stručna služba i igrači bili su ključni problemi koje je u prošloj godini uz znatne teškoće, uspio riješiti Upravni odbor kluba. Uz dobro organiziranu tehničku službu, postepeno su rješavani i odnosi na relaciji uprava — treneri — igrači, pa su kao rezultat takvog rada zabilježeni vidni uspjesi i na zelenom polju. Gotovo svi problemi unutar kluba svedeni su na minimum. U nastavku proljetnog dijela prvenstva klub se

našao u nezavidnoj situaciji, ali je kriza ubrzo svladana zahvaljujući povećanom zalaganju igrača i dobrom trenerskom kadru, koji su imali solidnu podršku kod članova Upravnog odbora. Uz dobro organizirane pripreme za početak novoga ligaškog takmičenja »Šibenik« je u zapadnoj skupini II lige na kraju jesenske etape postigao zadovoljavajući plasman: 17 bodova i peto mjesto na tablici u daleko oštrijem konkurenciji negoli je to bilo dosadašnjih godina.

Materijalna osnova kluba, kao što je istaknuto na godišnjoj skupštini, ne predstavlja više problem, kako je to bilo prije koliko je pak izražena zabrinutost zbog nezdravih pojava koje su se ukorijenile u naš nogometni sport. U vezi s tim, dat je kritički osvrt na rad izvanredne konferencije, NSJ koja, na brzinu pripremljena i bez prisustva predstavnika šibenskog drugoligaša, nije dala odgovarajuće rezultate. Sadašnje stanje u nogometu podvrgnuta je oštroj kritici, a posebno još uvijek neregulirano

pitanje prijelaza igrača iz kluba u klub.

U prošloj godini »Šibenik« je odigrao 31 prvenstvenu i jedanaest prijateljskih utakmica. U prvenstvenom takmičenju klub je 11 susreta riješio u svoju korist, 13 igrao neriješeno i sedam izgubio, dok je bilanca prijateljskih utakmica bila nešto povoljnija: sedam pobjeda, jedna neriješena i tri izgubljene utakmice. Ukupni odnos datih i primljenih zgoditaka iznosi 83:73. Friganović je odigrao sve utakmice — 42, a Sirković i Zepina jednu manje, tj. 41. Od strijelaca najuspješniji je bio Orošnjak, koji je postigao 21 zgoditak, dok se na drugom mjestu nalazi Stanišić sa 20 zgoditaka.

Juniorski sastav postigao je zapažene uspjehe. Pored osvajanja naslova prvaka Dalmatinske zone, mladi tim »Šibenika« izbori je drugo mjesto u Republici, a u pripremama za nastupe državne omladinske reprezentacije uzeta su u obzir dva igrača (Bakmaz i Lovrić), što je također još jedno priznanje mladoj ekipi »Šibenika«. Takmičeći se u okviru šibenskoga nogometnog podsveza, mladi tim je odigrao 16 susreta, od kojih je 14 riješio u svoju korist a dvije igrao neriješeno, postigavši odličnu gol-diferenciju — 90:20. (j)

Vrijedne a nepoznate umjetnine

Premda se crkva i samostan franjevac Sv. Lovre ne ubrajaju među najstarije u Šibeniku, ipak su oni često meta brojnih posjetilaca, a naročito ljubitelja umjetnosti. Spomenuti samostan osnovali su fratri koji su za vrijeme kandidskog rata pobjegli pred Turcima sa Visovca i naseleli se u Šibeniku. Mletačka im je uprava grada ispravila davala u posjed otok Žirje, ali su oni odbili da se tamo nastane, izgovarajući se da je otok udaljen od grada, da se selo nalazi visoko na brdu, da je nesiguran položaj s obzirom na gusare, te da nemaju prikladan smještaj. Težnjama fratara da ostanu u gradu protivili su se njihovi rivali — dominikanci i konventualci — zbog konkurencije, ali usprkos svim teškoćama fratri su se smjestili na današnje mjesto. Samostan je više puta bio popravljan i dograđivan, naročito nakon onoga događaja kad je u barutanu na tvrđavi Sv. Ane udario grom, 20. VIII 1752, kad je od požara stradao gotovo čitav stari dio grada i sam samostan. Nakon toga požara samostan je popravljen i proširen tako da je dobio današnje dimenzije.

U ovom se samostanu nalaze Arhiv bosanske provincije franjevac (od 1643. godine), biblioteka (osnovana 1772) i bogata pinakoteka. Ni arhiv, ni biblioteka, ni pinakoteka nisu temeljito istraženi, izuzev povremenih pabirčenja pojedinih stručnjaka.

U biblioteci su oko 4000 svežaka spomena u vrijedne inkunabule (9 kom.), zatim Ptolomejeva »Geografija«, te »Calepinu« (Venecija 1511), u kome se nalazi bosančicom pisana pjesma o početku španjolskoga nasljednog rata, spjevana od Šibenčanina Ivana Vidovića

(1700—1721). Ostale su knjige uglavnom teološko-didaktičkog karaktera, ali su obzirom na to da je od 1927. u ovom samostanu djelovala, za tadašnje prilike veoma dobro opremljena tiskara »Kačić«, u spomenutoj se biblioteci nalazi mnogo djela štampanih u Šibeniku, bez kojih je nezamisliva šibenska »Bibliografija«.

Najveću pažnju ipak privlače tzv. »Kosirićev kodeks«, zbirka od dvadesetak crteža rađenih na pergameni olovkom, tušem i sekijom, mjestimično bojanim. Taj je kodeks dospio u samostansku biblioteku vjerojatno sa bibliotekom korčulanskog Josipa Kosirića (umro 1803), inače se ništa bliže ne zna o njemu. Crteži, sa velikim rasponom motiva i stilova, preotri su sa slika drugih umjetnika, bilo djelomično, bilo u cjelini, a samom su autoru kodeksa služili kao skice za kasniju izradu slika. Naš poznati historičar umjetnosti Grga Gamulin stavlja ovaj kodeks u XV stoljeće, pripisujući ga Nikoli di Pietru, odnosno njegovoj radionici.

Vrlo bogata pinakoteka nije još istražena, a zbog oskudice prostora (ništa nova u našoj kulturi) više naliči na magazin nego na jednu vrijednu zbirku

umjetnina. Mnoge je slike načeo zub vremena, pa im je potreban zahvat stručnjaka da se propadanje zaustavi, a svima je zajedno potreban prostor, kako bi njihova ljepota došla do izražaja i bila pristupačna javnosti.

U ovoj se pinakoteci, prema najnovijim istraživanjima Grge Gamulina, nalazi rad Jurja Culinovića »Bogorodica s djetetom« — jedino Culinovićevo djelo kod nas, premda se po evropskim galerijama i muzejima mogu naći brojni radovi ovoga našeg sugrađanina, zeta Jurja Dalmatina. Vrijedan je spomena i dar maršala Marmonta (1808) — portret Napoleona, jedini u Jugoslaviji. Interesantna je slika, sv. Jeronima, rađena po uzoru na Tiziana, zatim lijepi broj ikona, te niz ostalih slika kojima još nisu određeni autori i provenijencija.

Ne vjerujemo da će te vrijednosti još dugo vremena ostati neistražene i nedostupne javnosti; nadamo se da će se naći puta i načina da se sačuva ta velika baština.

Zapis o dobrim ljudima

SUVREMENA PEPELJUGA ILI - PROSVJETNI RADNIK

O prosvjeti i prosvjetnim radnicima mnogo se govorilo. Svakim danom govori se sve više. To je vrlo lijepo, samo, pored ostalog, trebalo bi sa riječi preskočiti malo i na djelo.

Jedan konkretan primjer.

Na petoj sjednici (ako se ne varam) Prosvjetno-kulturnog vijeća Skupštine općine Šibenik, Ambroz Beneta je ukazao na krajnje nepovoljne radne uvjete na centralnoj osnovnoj školi u Bribirskim Mostinama. Ta sjednica je održana u rujnu. Gotovo pet mjeseci kasnije, na sedmoj sjednici istog vijeća odbornicima je dostavljen kratki zapisnik sa spomenute sjednice u kojemu, pored ostalog, stoji da će se u najskorije vrijeme povesti računa o prosvjetnim radnicima iz Bribirskih Mostina.

Drug Ambroz je pitao zbog čega još uvijek ništa nije učinjeno. »Palo« je nekoliko izgovora, a nešto je ipak učinjeno: čitava stvar je ušla u zapisnik.

Kada već govorimo o statusu prosvjetnih radnika, onda ne možemo a da se ne sjetimo diskusije profesora Despotovića na Izvanrednoj općinskoj konferenciji Saveza komunista.

Isto tako, tek da spomenem, među ljudima sklonim šali može se čuti parodija poznatih početaka narodnih bajki i pripovjetki. U novoj verziji početak glasi: imao otac tri sina, dva su uspjela u životu — a treći postade prosvjetni radnik. Jedan učitelj nedavno je kazao: »kada bi prosvjetni radnici radili onako kako su plaćeni, škole bi bile pune analfabeta«. Ovo bi se moglo i malo obrnuti. Ima poneki prosvjetni radnik da ne zasluži ni ono što dobije.

Nedavno je u redakciju »Šibenskog lista« stigao dopis nekog studenta sa naše Pedagoške akademije. Čitajući taj člančić zajedno sa ostalim drugovima, ja sam se crvenio (a Vuk se sigurno prevrtao u grobu). Kad se sjetim da će taj isti člankopisac zasjesti jednom za katedru-pomaló se stresem.

Vijest koja je uzбудila Šibenik

Zahtjev Luštica nije prihvaćen

Vijest da su oba trenera »Šibenika« Slavko Luštica i prof. Milivoj Petković podnijeli ostavku izazvalo je razne komentare među ljubiteljima nogometa u gradu. To još više začuđuje što su oni dali ostavku u jeku priprema za početak proljetnog dijela nogometnog prvenstva Druge lige i dva dana nakon održane godišnje skupštine.

Neki govore da su oni dali ostavku što se nisu slagali s upravom, a neki su pak mišljenja da su primanja malena. Međutim, to su sve nagađanja i priče koje se kojekako prepricavaju.

Na posljednjem treningu »Šibenika« bili su i Luštica i Petković. Zamolili smo ih da nam iznesu uzroke koji su ih naveli da podnesu ostavku.

— Nije istina da smo dali ostavku radi toga što se nismo slagali s upravom i da su nam mala primanja, kaže prof. Petković. Ja sam dao ostavku iz obiteljskih razloga.

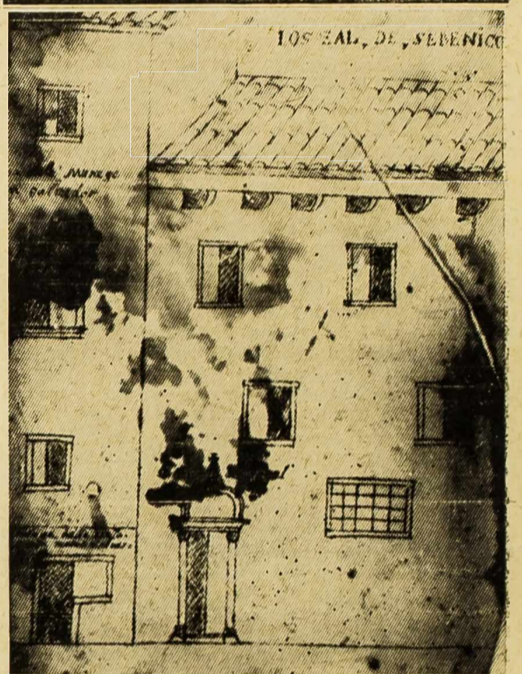
Radići u poduzeću do 14 sati i već u 14.30 moram biti na igralištu — zaista nije jednostavno. To sam radio već nekoliko godina, ali vjerujte to mi je dosadilo i svjesno sam odlučio da više tako ne radim, kaže trener Luštica.

Sinoć je održana i prva konstituirajuća sjednica novog Upravnog odbora »Šibenika« na kojoj je riješeno i pitanje trenera. Naime, Upravni odbor je zaključio da se zahtjevu trenera ne udovolji i u obrazloženju stoji: »Upravni odbor traži poštivanje ugovora«. To znači da treneri pod ugovorom moraju ostati dok im ne isteče rok.

Zaključak svega ovoga je zaista neshvatljiv i još se tačno ne zna šta su treneri, u stvari, pokušali napraviti, jer ekipu ostaviti u najtežem, trenutku zaista nije zgodno?

Ulice

Crtež šibenske ubožnice iz 1608. godine

ZAGREBACKA ULICA

Starijim je Šibenčanima poznatija pod nazivom »Masna ulica«, valjda zbog brojnih gostionica koje su bile u njoj. U srednjem je vijeku u ovoj ulici bio »Ospedal de san Lazaro santa Maria«, tj. ubožnica za stare i nemoćne, koji bi za uzvrat njege koju su imali pod stare dane od ubožnice, ovoj ostavljali svoju imovinu nakon smrti. Da bi se tačno znalo koje sve nekretnine pripadaju spomenutoj ubožnici, ova je 1608. godine dala izraditi katastik u kome su naznačeni svi posjedi, a same kuće čak i nacrtane, tako da nam ovaj katastik daje najstariji izgled šibenskih kuća. Prema crtežu i opisu ubožnice, izgleda da je ona bila na mjestu današnjeg buffeta »Bor«. Sama se ulica u tom katastiku naziva »Via publica per andar a porta di Terraferma« (javna ulica za odlazak ka gradskim vratima — varoškim, gdje se danas nalazi Kazalište). Zagrebacka je ulica nedavno, ali samo djelomično, popločana, ali je što prije treba do kraja popraviti, jer ona, pored »Kalelarge«, čini najprometniju ulicu u starom dijelu grada.

PUT GROBLJA

Samo ime govori o njoj. To je ulica kojom Šibenčane nose na posljednje počivalište — groblje. Ulica je nedavno uređena, pa pogrebne povorke mogu nesmetano i dolično prolaziti od Vatrogasnog doma do samog groblja. Ova je ulica, osim toga, značajna za sve stanovnike na Gorici, jer njima kola ne mogu doći pred kuće, pa su prisiljeni da sve terete dovoze ovom ulicom, i onda ih na rukama prenose do odredišta.

SPAS U POSLJEDNJEM TRENTU

Zavjetna slika osuđenika na smrt iz 1536. godine.

Sve je bilo spremno. Stratište je bilo podignuto. Bratimi Bratovštine dobre smrti trebali su pripremiti osuđenika. I on je sam bio spreman da se rastane sa životom, iako se smatrao za nedužna. A onda je u posljednji čas došlo pomilovanje. Šibenčanin Bartol de Lorenco (Lovrić?) preživio je 26. kolovoza 1536. godine dan kad je trebao biti smaknut. Zbog čega, nije nam poznato, dokumenti šute o tome. Ostala je samo jedna zavjetna slika; ni ona nije čitava sačuvana. Sačuvan je samo donji dio na kome je nacrtano stratište, krvnik, bra-

timi. Gornji dio je po svoj prilici predstavljao Gospu, koju je netko odlomio i vjerojatno stavio na neki oltar, da bi se možda kasnije pokrila srebrnom košuljicom poput tolikih drugih Madona. Bartol je u znak zahvalnosti izradio ovu sliku i posvetio je Gospi, koja mu je, po njegovu vjerovanju, pomogla da se dokaže njegova nevinost. Ispod prikaza egzekucije nalazi se tekst zahvalnosti, ime Bartolovo i datum, pisano talijanskim jezikom šesnaestog stoljeća. Slika je restaurirana i čuva se u samostanu Sv. Frane u Šibeniku.